

Logatec

r 35

KRAJEVNI INF.

2013

352.9(497.4 Vrh Sv. Trije Kralji)

1002942,1

COBISS c

KRAJZNIČNA LOGATEC

Krajevni informator 2013

GLASILO FARE VRH SV. TREH KRALJEV

Stari in novi zvonik (foto: M. Kranjc)

Izdajatelj: ŠKD Vrh
 Urednik: Rafael Krvina
 Lektorica: Mateja Mivšek

Oblikovanje in tisk: mali, d.o.o.
 Število izvodov: 150
 Naslovnica in zadnja stran: Katarina Vrhovc

Župnijska cerkev z obnovljenim zvonikom

V preteklih številkah Krajevne- ga informatorja je bila že nekajkrat omenjena potreba po obnovi zvonika in strehe ladje cerkve na Vrhu Sv. Treh Kraljev. Danes lahko z veseljem zapišem, da je del obnove uspešno "pod streho", saj sta bila v zadnjih dneh preteklega leta končana prekritje zvonika in pleskanje fasade zvonika. Sicer precej pozneje, kot smo sprva predvidevali, a vendarle je v zadnjih sončnih dnevih v letu 2012 zvonik zasijal v svoji novi podobi. Dokončno potrditvev pa bo dobil z blagoslovom, ki ga bomo imeli na belo nedeljo.

S projektom prekritja zvonika smo pričeli že februarja 2012, ko smo se prijaviili na razpis občine Logatec za sofinanciranje projektov varovanja kulturne dediščine. Da smo bili upravičeni do kandidiranja za ta sredstva, smo morali najprej pridobiti kulturnovarstveno soglasje s strani Zavoda za varstvo kulturne dediščine. Po vložitvi potrebne dokumentacije za pridobitev denarnih sredstev smo čakali na odločitev strokovne komisije Občine Logatec, ki je odločala o višini sofinanciranja. Ta nam je sprva namenila 4.840 EUR. Pozneje smo prejeli še dodatnih 3.360 EUR, ki so nam bili dodeljeni zaradi kršenja pogodbenih določil nekega drugega investitorja, ki so mu bila sredstva odvzeta.

Obnovo strehe smo zaupali mojstru Bojanu Koželju iz Stahovice pri Kamniku. Podjetje Skodlarstvo Koželj se s to obrtjo ukvarja že več kot dvajset let, v katerih so obnovili številne cerkve in tudi druge objekte. Odločali smo se med smrekovimi in nekoliko dražjimi macesnovimi skodlami ter izbrali kvalitetnejše in obstojnejše, macesnove. Les, ki ga uporabljajo za izdelavo skodel, je klan in ne žagan, s čimer se zagotovi večja vzdržljivost strehe. Glede na to, da so stare hrastove skodle sorazmerno dobro služile več kot 40 let (od požara zvonika leta 1971 naprej), bi morale tudi nove, v kolikor ne bo naravnih nesreč, zdržati vsaj 50 let.

Delavci podjetja Koželj so delali v težkih vremenskih pogojih. Mrazu, megli in vetru. (foto: M. Kranjc)

Sicer pa je dal izvajalec za opravljena dela in material 30 let garancije. Na zvoniku je vgrajenih približno 5.000 skodel dolžine 50 cm in debeline približno 1,5 cm. Le-te pa so pritrjene s približno 80 kg nerjavečih žebeljev. Da je zagotovljeno res dobro tesnjenje, je po celem zvoniku na vseh mestih vsaj trojno prekrivanje skodel.

Z izbranim izvajalcem smo v aprilu podpisali pogodbo, po kateri naj bi bila dela zaključena do jeseni. Zaradi nenačrtovanih dodatnih del na drugih objektih pa so krovci z intenzivnim delom na naši cerkvi pričeli šele v oktobru. Ker vemo, da zna zima v naših krajih že zgodaj pokazati zobe, nas je skrbelo, če bo mojstrom v teh vremenskih razmerah uspelo dokončati dela do konca leta. V nasprotnem primeru namreč ne bi bili upravičeni do sredstev, ki nam jih je namenila občina. Ob nedeljah po maši smo se s pogledi obračali proti strehi zvonika in marsikdo si je mislil, da delavcem ne bo uspelo. Ker so mi izvajalci vseskozi zatrjevali, da bodo dela pravočasno dokončali ter da so delali že v vseh mogočih vremenskih pogojih (v snegu pri -20°C na

nadmorski višini 1.500 m), sem bil nekoliko pomirjen. Kljub temu pa je bila negotovost velika. Četudi na koncu rečemo, da so z božjo pomočjo v relativno topli jeseni lahko delali, je potrebno priznati, da so krovci vztrajno kljubovali mrazu, dežju, snegu in vetru (ta je na zvoniku še precej močnejši kot pri tleh) ter dokončali dela do konca leta. Pravočasno. Na sončno soboto, 29. decembra, smo skupaj z izvajalci del in ob pomoči nekaterih krajanov podrli oder in uredili okolico cerkve. Konec dober, vse dobro!

Glede na zahtevnost del prekritja zvonika so krovci večino del na svojo željo opravili sami. Župljani smo lahko s svojim delom pomagali pri prevozu in postavitvi ter na koncu pri podiranju delovnega odra, pri prevozu vode za parjenje skodel, obnovitvi kazalcev in vodil na urah, pri odvozu starih skodel ter pri čiščenju okolice cerkve. Narejenih je bilo kar nekaj prostovoljnih delovnih ur, za kar bi se ob tej priliki rad zahvalil vsem domačinom, ki ste nam s svojim delom zmeraj radi priskočili na pomoč. Hvala tudi župniji Žiri in Zidarstvu Stanonik iz Zabražnika, ki sta nam posodila oder.

Nismo imeli dodatnih stroškov zaradi najema le-tega.

Sočasno s prekritjem zvonika je slikopleskar Jernej Čuk iz Črnega Vrha nad Polhovim Gradcem prebelil tudi zvonik, saj so bile na njem že vidne razpoke, ki bi lahko povzročile krušenje ometa. Čeprav nekoliko "v senci" obsežnejšega projekta prekritja zvonika je bilo prav tako pomembno delo uspešno dokončano. Z mikroarmirano silikatno fasadno barvo bi moral biti zvonik zaščiten vsaj za naslednjih 15 let.

Obnova zvonika je bila za našo župnijo velik finančni zalogaj. Precejšen del sredstev za obnovo strehe zvonika smo, kot že rečeno, pridobili s strani Občine Logatec (8.200 EUR), večjo donacijo (2.000

EUR) je prispevalo tudi škofijsko podjetje Metropolitana d.o.o. Seveda pa tako velike investicije ne bi mogli izpeljati brez vaših velikodušnih nedeljskih in izrednih darov. Vsem iskrena hvala, skupaj z zahvalo pa izrekam tudi prošnjo za vašo darežljivost tudi vnaprej, saj načrtujemo še obnovo strehe ladje.

Naši predniki so cerkve gradili z velikimi naporji in prav je, da varujemo dediščino, ki so nam jo zapustili. A vsaj toliko kot obnova cerkvenih stavb je pomembno, da gradimo živo Cerkev, da gradimo in obnavljamo lepe odnose v župniji in se trudimo za dobro sodelovanje med nami in z obema duhovnikoma, g. Andrejem Severjem in g. Janezom Celarjem, ki delujeta v naši župniji.

Le na tak način bodo tudi materialne pridobitve imele pravi pomen in vrednost.

Marjan Kranjc

**Blagoslov
obnovljenega
zvonika bo na
belo nedeljo, 7.
aprila 2013
ob 10. uri**

Vabljeni!

Volitve vodstev v ŠKD Vrh in PGD Vrh Sv. Treh Kraljev

Stari in novi predsednik Blaž Jelovčan

Člani upravnega odbora ŠKD Vrh

Predsednik: Blaž Jelovčan

Upravni odbor: Alenka Buh, Franc Jereb, Robert Gabrovšek, Andraž Oblak, Jure Jelovčan, Gašper Treven

Predsednik PGD Vrh Sv. Treh Kraljev Anton Kokelj in poveljnik društva Janez Krvina z novimi člani Upravnega odbora PGD Vrh Sv. Treh Kraljev. Primož Novak, Mojca Žust in Štefan Kokelj. (foto: C. Novak)

Člani UO PGD Vrh Sv. Treh Kraljev

Anton Kokelj, Štefan Kokelj, Marko Žust, Jože Krvina, Jože Žust st., Janez Žust, Mojca Žust, Primož Novak in Janez Krvina.

Člani NO PGD Vrh Sv. Treh Kraljev

Boštjan Mivšek, Petrovčič Jože in Mario Šubic

Referendum za ali proti ustanovitvi Javnega zavoda Logatec

V jesenskih mesecih prejšnjega in v začetku letošnjega leta je Logatec precej pretresala politika. Povod za takšno situacijo je bil sprejet Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Zavod za kulturo, šport, turizem in mladino Logatec.

Prva obravnava odloka je stekla 27. septembra, druga obravnava je bila na 16. redni seji občinskega sveta 15. novembra in na tej je bil tudi izglasovan Odlok o ustanovitvi javnega zavoda Logatec.

Občinska politika je razlagala in utemeljevala ustanovitev zavoda kot podlago za še boljše delovanje kulturnih, športnih in drugih prostovoljnih društev. Z ustanovitvijo bi lahko zavod črpal evropska in državna sredstva, ki jih občina kot vladna organizacija ne more. Pridobljena sredstva bi se namenjala v prvi vrsti za izgradnjo infrastrukture.

Izgradnjo športnega centra Sekirica, obnovo Narodnega doma, ureditev zgodovinskih objektov na Hrušici ...V drugi vrsti pa za sofinanciranje programov in projektov posameznih delujočih društev na tem področju. Poleg tega bi na zavod prenesli nekatere druge naloge, ki jih sedaj urejajo zaposleni na občini.

Financiranje zavoda bi bilo iz občinskega proračuna. Ta bi na leto »zapravil« okrog trideset tisočakov z enim zaposlenim. Prvotna različica je bila osnovana na treh zaposlitvah in s stroški 88 tisočakov, vendar je odlok v drugi obravnavi sprejel različico z enim zaposlenim.

Vzporedno je tekla akcija proti ustanovitvi zavoda. S tolmačenjem, da imajo po Sloveniji s takšnimi zavodi le probleme in jih ustanovitelji, občine, tudi ukinjajo. Nasploh so zavodi le porabniki občinskih sredstev, svojega poslanstva pa ne opravljajo. In da vse to, kar bi počel zavod, počno oziroma bi lahko počela društva in občinska uprava. Poleg vseh naštetih

argumentov pa so se slišali tudi takšni, da hoče vladajoča občinska politika zagotoviti nekatera delovna mesta svojim kimavčkom.

Tako se je sprožila »ljudska iniciativa«, če lahko tako poimenujem nekatere vidne člane občinskega sveta iz opozicije in nekatere predstavnike društev, in začela z zbiranjem podpisov volivcev za vložitev zahteve za razpis referenduma o Odloku o ustanovitvi javnega zavoda Logatec. 27. novembra so zbrali dovolj podpisov.

2. januarja je steklo zbiranje overjenih podpisov, ki naj bi sprožili razpis referenduma. 13. februarja, ko je potekel rok, so pobudniki zbrali dovolj podpisov, natančno 658.

22. februarja je začel veljati Sklep o razpisu referenduma, ta bo 14. aprila.

Tako bomo tudi prebivalci Vrha 14. aprila šli na prvi občinski referendum v samostojni Sloveniji. Odgovarjali bomo na vprašanje: »Ali ste za to, da se ustanovi javni zavod Zavod za kulturo, šport, turizem in mladino Logatec?«

Na podlagi povedanega lahko vsak po svoje analizira argumente za in argumente proti. Zagotovo je resnica nekje vmes. Kot pri vsaki stvari. Nikdar in nikjer ne smeš verjeti le enemu. Treba je slišati obe strani, potem pa se človek odloči.

Res je, da je v tem trenutku politika žrtev lastne politike. Nezadovoljstvo je veliko vsepovsod. A kaj, ko druga stran prav tako spretno pelje akcijo sebi v prid. Z enim dol, z drugimi, našimi, gor. Pa naj bodo to predlogi, projekti, kandidati ...

Nekaj pa je res, ne glede na vaše, naše, leve in desne. V Sloveniji znamo zgolj samo zaradi politike marsikaj dobrega zavriniti. To pa zato, ker nas preteklost uči, da druga stran politike vse koristi, vse ostanke, da ne rečem »dobičke«, takšne in drugačne, spretno izkoristi in požre sama.

Pa smo tam, kjer smo. V začaranem krogu menjav, afer in podtikanj. Slovenski narod pa razklan, razdeljen in obremenjen.

Referenduma o ustanovitvi Javnega zavoda Logatec 14. aprila se bom udeležil, volil pa bom po svoji lastni vesti v dobro občine.

Pa je iz ust še enkrat več padla krilatica, ki jo politiki ponavljajo že vse od osamosvojitve slovenske države. Vse za državo, vse za ljudi.

Rafael Krvina

Ali ste za to, da se uveljavi odlok o ustanovitvi javnega zavoda »Zavod za kulturo, šport, turizem in mladino Logatec«, ki ga je Občinski svet Občine Logatec sprejel na 16. redni seji, dne 15. 11. 2012, s katerim se ustanavlja javni zavod za kulturo, šport, turizem in mladino Logatec?

Kosovni odpadki

Odvoz kosovnih odpadkov je po novem drugače urejen. (foto: R. Krvina)

Do pred nekaj leti so se kosovni odpadki v krajevni skupnosti Vrh zbirali ob posebnih akcijah, ki jih je organiziralo Komunalno podjetje Logatec. Zaradi različnih problemov, ki so se pojavljali zaradi nepovabljenih interesentov za takšen material, se je kasneje podjetje odločilo, da bo odpadke odvažalo le po predhodni najavi vsakega gospodinjstva na posebnem obrazcu.

Na KS smo preverili, koliko krajanov na našem območju se je v dveh letih odzvalo na takšen način odvoza kosovnih odpadkov, in dobili presenetljiv podatek – v dveh letih je bilo izvedeno samo pet (5) odvozov

Ker je takšno število odvozov občutno premajhno, lahko predpostavljamo, da te odpadke odvažate sami ali se vam nekje kopičijo ali pa – bog ne daj – končujejo tako kot

pred časom, v kakšnem odročnem kraju v gozdu.

Zato smo na KS odločili, da v tem letu organiziramo v sodelovanju s Komunalnim podjetjem Logatec skupno akcijo odvoza kosovnih odpadkov.

Točen datum še ni znan, bo pa verjetno hkrati s čistilno akcijo, ki bo predvidoma potekala 6. 4. 2013 oziroma v mesecu aprilu. O datumu boste pravočasno obveščeni.

Vas vse pa naprošamo, da si pridobite obrazec »Naročilo odvoza kosovnih odpadkov«, ki ga najdete na spletni strani Komunalnega podjetja Logatec, ali pa uporabite tega v Informatorju in ga v **mesecu marcu** izpolnite ter pošljete na Komunalno podjetje Logatec. Točen naslov podjetja je na obrazcu.

Tukaj imamo priložnost, da vsi skupaj naredimo še nekaj več za čistejše okolje, v katerem bivamo.

KS Vrh Svetih Treh Kraljev

**»Človek se od narave nerad uči. Morda se bo moral, ko ga bo narava izučila.«
(Rudi Kerševan)**

Proračunsko leto 2013

Logaška občina je imela v zadnjih dveh letih težave z investicijami. Leto 2011 je bilo sploh klavrno. Vsi poznamo Petrolovo zgodbo o dvakratni prodaji nekega zemljišča. Preko dva milijona evrov je namesto v napredek logaške infrastrukture romalo na druge račune. Zakaj, naj odkrivajo tisti, ki imajo pristojnosti. O odgovornosti lahko pišemo, lahko govorimo za šankom, dejstva ne moremo spremeniti. Poleg tega odhodka je bilo treba poplačati precej računov iz predhodnega leta.

Tudi v lanskem letu ni šlo vse tako, kot je bilo zastavljeno.

V Logatcu se gradnja nove čistilne naprave in kanalizacije proti Kalcam in Martinj hribu ni začela. Težava je bila na strani dokumentacije. To je sedaj urejeno in izdana so gradbena dovoljenja. Razpisi za izvajalce so bili že objavljeni in nekateri tudi izbrani. Če ne bo večjih pritožb na izbiro izvajalcev, potem se bodo dela začela, ko bo sneg skopnel.

Tako se je v lanskem letu izmed večjih projektov zaključila le investicija izgradnje kanalizacije v Rovtah. Ta že deluje. Ostalih večjih projektov ni bilo, bilo pa je precej manjših, na katere je treba tudi misliti.

V proračunu so ostala sredstva, ki pa so bila delno uporabljena za poplačilo najetega dolga iz leta 2010, več kot milijon sredstev pa je bilo prenesenih v letošnje leto.

Tako nam kaže, da bo Logatec eno samo gradbišče. Že omenjeni čistilna naprava in kanalizacija, modernizirala se bo Tovarniška cesta proti železniški postaji, uredilo se bo križišče z Rovtarsko in Tržaško ...

Po vseh ostalih krajevnih skupnosti so tudi načrtovani posamezni projekti.

V nekaterih več, v drugih manj. Kakor smo se, so se borili.

Krajevna skupnost Vrh Sv. Treh Kraljev ni izpadla. Ne bi bilo prav. Tega pa se zaveda tudi vodstvo občine. Župan in ostali. Tako se bo našlo denar za nadaljevanje ceste Podlesec–Smrečje. Zagotovo je odločujoče, da je Svet KS tukaj enoten, da začeto delo preteklih let konča v tem mandatu. Veseli pa tudi nadaljevanje oz. nadgradnja nekoč začete gradnje šolskega vodovoda v smeri javnega vodovoda za ogrožene okoliške domačije samega Vrha.

Je pa res, da je bilo v zadnjem času na Logaškem veliko političnega dogajanja. Vse kaže, da bo referendum proti ustanovitvi javnega zavoda Logatec. Podpisov so pobudniki zbrali dovolj, referendum naj bi bil 14. aprila. Zna pa se zgoditi, da občinsko vodstvo najde kakšen drug izhod in ne bo prišlo do referenduma, javnega zavoda pa tudi ne bo.

Ob tem pospešenem političnem delovanju nekaterih občinskih

svetnikov je bila s strani logaške ljudske iniciative oblikovana spletna stran Logaška tribuna. Marsikaj se je na teh straneh zapisalo. Resnic, polresnic in lahko tudi laži. Kaj vse se zapiše pod anonimno vsebino, si lahko le mislimo. Eni pljujejo, drugi odobravajo, tretji govorijo neumnosti. Resnica pa je vedno nekje vmes.

In župan Berto Menard. Vse skupaj prenaša z mirnostjo, razumevanjem. Vedno mu ni prijetno, pa vendar ima ogromno volje, vneme in energije. Bori se, vem, da se, bori se za občino in ljudi. Ne gleda le nase. Gre med ljudi in se pogovori o željah. Zna pa tudi povedati, če ne neposredno, pa med vrsticami, da se vseh želja pač ne da uresničiti. Kar pa je od njega zelo pošteno. Marsikdaj, velikokrat, kakšno sliši na račun svojih podžupanov in ostalih koalicijskih partnerjev. Ne izmika se dejstvu in

nikoli ne zanika, da je takšna situacija plod političnih dogovorov pred volitvami. Ali je kaj narobe?

Mandat je težak, prepričan pa sem, da bo njegov naslednik, če slučajno Berto ne bi šel v bitko ali pa da bi izgubil bitko za drugi mandat, dobil urejene razmere na občini. Bertojih ni.

Kaj pa jaz? Najbolj bom zadovoljen, če se bo uresničilo vse tisto, kar smo obljubljali že v prejšnjih štirih letih. Dokončna p o s o d o b i t e v c e s t e Podlesec–Smrečje, asfaltiranje hlevnovrške obvoznice in ureditev vodne vrtine na Bradeškovem pred vhodom v vrhovsko jamo.

Vse kaže, da bo. Potem pa se moje poslanstvo konča. In živel bom srečno do konca svojih dni.

Rafael Krvina

13009	Modernizacija in rekonstrukcija javnih poti v KS HOTEĐRŠICA	10.000,00
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	10.000,00
13010	Modernizacija in rekonstrukcija javnih poti v KS VRH	80.000,00
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	80.000,00
13036	Rekonstrukcija in modernizacija cest v KS TRATE	10.000,00
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	10.000,00
13039	Postavitev zaščitnih odbojnih ograj	5.000,00
4205	Investicijsko vzdrževanje in obnove	5.000,00
13046	Izgradnja hodnika za pešce - Martinj hrib	240.000,00
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	170.000,00
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	70.000,00
13047	Izdelava projekta za izgradnjo hodnika za pešce G2 102 v Hotedršici	20.000,00
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	20.000,00
13058	Mordernizacija in rekonstrukcija lokalne ceste Smrečje-Žiri	300.000,00
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	300.000,00
13062	Gradnja hodnika za pešce GORENJSKA CESTA	100.000,00
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	100.000,00
13065	Gradnja hodnika za pešce na Stari cesti (Mandrge)	585.000,00
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	500.000,00
4206	Nakup zemljišč in naravnih bogastev	85.000,00
13066	Ureditev križišča (Tržaška-Rovtarska-Tovarniška cesta)	354.800,84
4204	Novogradnje, rekonstrukcije in adaptacije	354.800,84
13069	Izdelava projektne dokumentacije za obnovo Tovarniške ceste	4.000,00
4208	Študije o izvedljivosti projektov, projektna dokumentacija, nadzor in investicijski inženiring	4.000,00
13070	Asfaltacija dela ceste Trate - Rovte (Kurja vas)	150.744,00

Male komunalne čistilne naprave

Do leta 2017 bomo morali na področju KS Vrh Svetih Treh Kraljev vsi imeti male komunalne čistilne naprave. Do takrat je sicer časa še kar nekaj, a vendar mora vsak pri sebi razmisliti, kako in kdaj jo kupiti ter zamenjati z njo obstoječo greznico. V nadaljevanju vam posredujem najprej besedilo letaka, ki ste ga vsi dobili zraven položnice za komunalne storitve.

O tem, na kaj vse je potrebno biti pozoren pri nakupu male komunalne čistilne naprave (MKČN), o načinu čiščenja odpadne vode in vrstah MKČN, smo že pisali. Ne glede na to, kakšno čistilno napravo imamo, je vsem skupno le eno: Vse morajo enako dobro očistiti odpadno vodo.

Na področju MKČN so v letu 2010 začeli veljati novi predpisi, ki določajo obveznost izvedbe prvih meritev oziroma ocene obratovanja za vse MKČN, manjše od 50 PE.

Oceno obratovanja izdelamo v roku 2 mesecev po začetku zagona MKČN.

Če MKČN nima izjave o skladnosti, je potrebno narediti prve meritve in obratovalni monitoring, ki ga lahko izvaja le akreditiran laboratorij. Oceno obratovanja in obratovalni monitoring se izdelata (obnavljata) vsake tri leta. Mejne vrednosti odpadne vode na iztoku MKČN ne smejo presežati vrednosti parametra KPK (kemijske potrebe po kisiku): 150 mg/l in BPK5 (biološke potrebe po kisiku): 30 mg/l.

Danes vam podajamo nekaj priporočil za optimalno delovanje MKČN:

- zagon čistilne naprave naj opravi strokovno usposobljena oseba (pooblaščen zastopnik),
- upoštevajte navodila za uporabo in vzdrževanje MKČN, poznati morate princip delovanja vaše MKČN,

- v MKČN lahko spuščamo odpadno vodo iz WC, iz kuhinje (ročno in strojno pomivanje posode) in iz kopalnice (tuširanje, pranje perila),
- v zmernih količinah uporabljajte tekoča pralna in čistilna sredstva, pranje perila razporedite preko celega tedna,
- v odtoke ne sodijo ostanki hrane, čistilni robčki za enkratno uporabo, vatirane palčke, olja in maščobe, ker povzročajo zamašitev in onemogočajo dostop zraka do mikroorganizmov,
- prav tako ne nevarne snovi, kot so kisline, razredčila in vnetljive snovi, ker že v majhnih količinah škodljivo vplivajo na delovanje mikroorganizmov,

Po izpadu električne energije preverite delovanje MKČN. Obseg del pri rednem vzdrževanju zajema:

- 1x tedensko vizualni pregled vpihovanja zraka,
- 1x mesečno preveriti kakovost očiščene vode na iztoku iz čistilne naprave,
- 1x na tri mesece preveriti nivo odpadnega blata,
- 1x letno opraviti redni servis s strani pooblaščenega vzdrževalca,
- redno in dovolj pogosto praznjenje oziroma odstranitev odvečnega blata.

Ker je čistilna naprava živ sistem, se na vsako spremembo v delovanju tudi odzove. Najpogostejši znak, da MKČN ne deluje dobro, so neprijetne vonjave.

Vzrok je lahko: preobremenitev MKČN (npr. strupene snovi, agresivna čistila in čistila na bazi klora – pogin mikroorganizmov), maščobe in olja v MKČN, tehnična okvara na napravah oziroma enem izmed sklopov, nedelovanje puhal.

Morebitne težave si zapišite in jih rešujte takoj. Pokličite pooblaščenega serviserja. V primeru izpada električne energije za dan ali dva bo ob ponovnem zagonu čistilna naprava nemoteno učinkovito delovala. Daljši izpad električne energije (več dni) povzroči, da se biološki procesi upočasnijo, učinek čiščenja se nekoliko zmanjša. Po vnovični vzpostavitvi normalnih pogojev se stanje hitro normalizira. Ob odhodu na dopust MKČN pustimo v delovanju. Nekatere naprave imajo vgrajen mehanizem za preklon v počitniško delovanje. Po daljši odsotnosti (tednu ali dveh) delovanje in čiščenje popolnoma ne zamreta, intenzivnost čiščenja brez dotoka odpadne vode se nekoliko zmanjša, mikroorganizmi pričnejo odmirati. Ob ponovni normalni obremenitvi se hitro vzpostavi staro stanje in učinkovitost čiščenja.

Skladno z Uredbo o odvajanju in čiščenju komunalne in padavinske odpadne vode (Uradni list RS, št. 88/11, 8/12; v nadaljevanju Uredba) je izvajalec javne službe dolžan odpeljati blato iz pretočnih greznic in MKČN najmanj enkrat na tri leta, kar pomeni, da je potrebno na območju Občine Logatec, glede na število obstoječih greznic in MKČN, vsako leto izprazniti vsebinsko približno 600 greznic.

Kmetijska gospodarstva, ki se ukvarjajo z živinorejo, imajo v skladu z 2. in 3. odstavkom 13. člena Uredbe možnost, da blato iz lastne greznice oziroma MKČN, manjše od 50 PE, zmešajo z gnojivko ali gnojnico ter jo skladiščijo najmanj šest mesecev pred uporabo za gnojilo v kmetijstvu.

POZOR

Kot dokazilo za oprostitev obveznosti praznjenja greznice ali MKČN zadošča pisna izjava, da je uporaba blata za gnojilo v kmetijstvu v skladu s predpisom, ki ureja upora-

bo blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu. (Uredba o uporabi blata iz komunalnih čistilnih naprav v kmetijstvu, Uradni list RS, št. 62/08). Izjava naj vsebuje tudi MID-KMG (številka kmetijskega gospodarstva) in podatek o številu GVŽ. Izjavo posredujte pisno ali osebno na Komunalno podjetje Logatec d. o. o., da vas bomo uvrstili na seznam uporabnikov, ki jim ni potrebno prazniti greznice oziroma MKČN.

Na trgu je veliko proizvajalcev MKČN, ki ponujajo najrazličnejše izvedbe čistilnih naprav. Seznam čistilnih naprav, ki so ustrezne in zanje lahko zaprosite tudi za subvencioniranje nakupa s strani Občine Logatec, je objavljen na spletni strani Komunalnega podjetja Logatec.

Ko se enkrat odločite za pravo in jo kupite ter vgradite, ste upravičeni do dveh stvari:

Subvencioniranja nakupa Občine Logatec v višini 150 EUR na osebo, če izpolnujete pogoje iz pravilnika in poziva Občine Logatec, ki je bil/bo objavljen vsako leto v spomladanskih mesecih.

4. odstavek 13. člena Uredbe o okoljski dajatvi za onesnaževanje okolja zaradi odvajanja odpadnih voda (Uradni list RS, št. 80/12) pravi, da se upošteva učinek čiščenja MKČN v višini 90 %. Znižanje okoljske dajatve se upošteva pri obračunu

naslednji mesec po datumu izdelave pozitivne ocene obratovanja.

Postopek za doseglo sredstev pa je naslednji:

Lastnik male čistilne naprave (MKČN) pisno ali po telefonu sporoči na Komunalno podjetje Logatec, da ima vgrajeno in delujočo MKČN.

- Na podlagi sporočila vam pošljejo obrazec, ki ga izpolnite in izpolnjenega pošljete nazaj po pošti, zraven pa priložite še naslednje dokumente:
- izjavo o skladnosti MKČN s standardi (dobite jih zraven MKČN ob nakupu),
- poročilo o testiranju učinkovitosti čiščenja, tehnično dokumentacijo proizvajalca MKČN. **(Vse dobite zraven MKČN ob nakupu.)**

Na podlagi poslanih dokumentov vas bo nato obiskal še zaposleni iz Komunalnega podjetja Logatec, ki bo na podlagi terenskega ogleda, pri katerem se preveri obratovanje in vzdrževanje naprave, dokumentacijo in iztok očiščene odpadne vode iz MKČN, izdelal oceno obratovanja, ki se opravi po vzpostavitvi stabilnih razmer v roku dveh mesecev od pričetka delovanja MKČN.

Podatkov je kar veliko. Upam, da vam bodo pomagali pri odločitvah in pri uveljavitvi sredstev, ki jih ponuja Občina Logatec. Proizvajalci

MKČN večinoma navajajo, da je potrebno blato iz MKČN prazniti na 1 do 2 leti. Pozanimali smo se na komunalno podjetje, katere storitve nudijo in koliko stanejo.

Praznjenje grezničnih gošč in blata iz malih čistilnih naprav (MKČN) na območju KS Vrh Svetih Treh Kraljev se izvaja po predhodnem telefonskem naročilu na Komunalno podjetje Logatec (tel. 01/750-81-10).

Če stranka želi, lahko naroči praznjenje tudi preko interaktivnega obrazca na spletni strani.

Čiščenje grezničnih gošč ali blata iz MKČN znaša 11,2670 EUR/m³ (brez DDV).

Cena prevoza (traktor s cisterno) gošč iz greznice ali MKČN na čistilno napravo Logatec znaša 32,00 EUR/uro (brez DDV).

Ta sredstva smo si namreč na nek način predlansko leto izpogajali ravno na pobudo KS Vrh Svetih Treh Kraljev. Lansko leto je bilo namenjenih 40.000 EUR, a ker sta v celotni občini subvencijo uveljavila samo dva, so se ta sredstva v letošnjem proračunu na žalost zmanjšala na 5000 EUR.

Vendar se bo v naslednjih letih, če bo več zanimanja, ta znesek moral povečati – to pa je v glavnem sedaj odvisno samo od vas vseh.

Boštjan Mivšek

Delovanje KS Vrh Sv. Treh Kraljev v letu 2012

Drugo leto v tej sestavi Sveta Krajevne skupnosti Vrh Svetih Treh Kraljev je naokrog in čas je, da pregledamo, kaj se je v tem času dogodilo.

Najprej je bilo potrebno predlagati plan KS za proračun Občine Logatec za leto 2012, ki smo ga zasnovali že v lanskem letu. Predlagali smo nadaljevanje rekonstrukcije ceste Smrečje–Žiri, modernizacijo javnih poti v KS, dokončanje vodne vrtine in izgradnja vodovoda ter izgradnjo poslovalne vežice.

Ko je bil proračun Občine Logatec v

mesecu februarju 2012 sprejet, pa smo imeli na voljo naslednja sredstva:

- modernizacija javnih poti v KS: 80.000 €,
- vodna vrtina Vrh Svetih Treh Kraljev: 20.000 €,
- delovanje KS: 1.734 €.

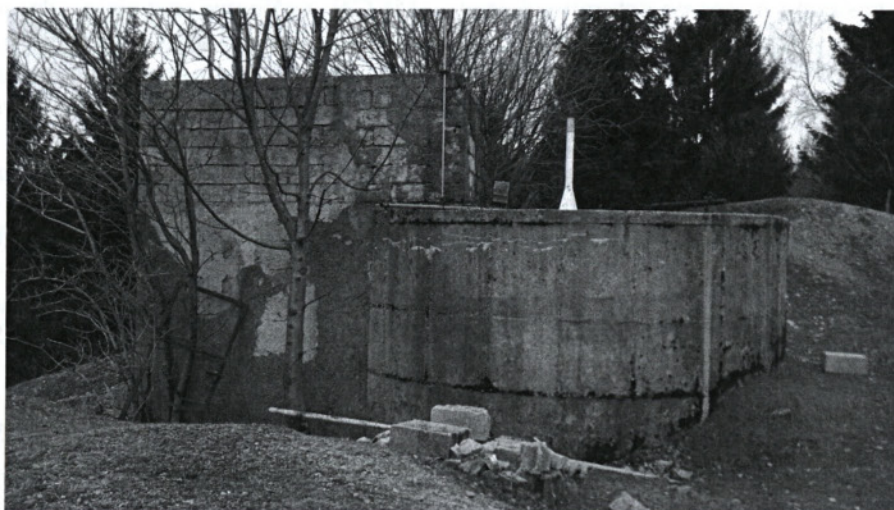
Proračun

Sprejeti proračun za KS Vrh pomenil v grobem samo prenos neuresničenih planiranih del iz prejšnjega leta, kajti v lanskem letu se je Občina Logatec odločila, da ne

bo investirala nikamor, ampak samo poplačala vse račune in poskusila z novim letom začeti »iz ničle«.

Tako je bilo torej v okviru modernizacije javnih poti v KS Vrh namenjenih 80.000 € za »obvoznico« Hlevni Vrh in za 180 metrov ceste Popit–Sopot mimo Mohoričevih.

Sam projekt se je začel izvajati relativno pozno, kajti razpis je bil objavljen šele v mesecu septembru. Na ta razpis so se potem prijavljali izvajalci del, konec meseca septembra pa je bil izbran najcenejši izvajalec.

Verjetno v tem vodohranu ne bo nikoli vode. Bolje bo zgraditi novega, kot starega popravljati (foto: R. Krvina)

Za zemeljska dela je bilo izbrano podjetje Tigrad d. o. o, za asfalterska dela pa podjetje CPK d. d. iz Kopra. Ker poteka po končanem izboru izvajalcev še pritožbeni rok, se je začetek del zavlekel v mesec november. V Hlevnem Vrhu se je podlaga za asfaltiranje že skoraj dokončala, a potem je narava preprečila dokončanje del, ki bodo tako zaključena v letu 2013. Občini Logatec smo priporočili, naj v bodoče z razpisi prične prej, tako da se lahko dela takšne vrste izvedejo v za to bolj primernem letnem času.

V poletnih mesecih smo se na Vrhu sestali s predstavniki Občine Logatec in Komunalnega podjetja Logatec ter si ogledali stanje vrtine na Vrhu in nikoli uporabljenega rezervoarja nad šolo.

Dogovorili smo se, da občina in komunalno podjetje ugotovita okvirno oceno stroškov obnove rezervoarja in potencialno možnost izgradnje še ene vrtine.

Sami smo začeli postopoma spraševati krajanje, predvsem na območju okoli Vrha (v sušnem obdobju najbolj ogrožene), ali bi bili zainteresirani za priklop na vodovod. Z vsemi se sicer nismo pogovorili, a je na zainteresiranost kazalo 99 %.

V septembru je sledil drugi sestanek pri vrtini, kjer smo si še enkrat ogledali situacijo. Tokrat je bilo dogovorjeno, da se bo naredila projektna naloga za dokončanje vrtine in izgradnjo vodovoda. Občina je tako začela s postopkom

izbire projektanta, mi pa smo v tem času prekinili s poizvedovanjem o interesu v kraju, saj se namreč še vedno ni vedelo, v kakšnem obsegu se bo projektiralo vodovod.

V začetku meseca novembra smo prejeli poziv, da naj predlagamo območje vodovoda. Dobili pa smo naslednje pogoje: priklop na vodovod cca 50 oseb, maksimalna dolžina vodovoda 2200 m in postavitev dveh hidrantov.

Po še dodatnem poizvedovanju o interesu v kraju smo se na koncu odločili za naslednje območje: šola, planinska koča, Stumarc, Jereb, gasilski dom, Petrač, Dolinar sp., Dolinar zg., Benduh, Klemenčič, Orel, Joklč in celotno območje pri jezeru. Ta območja namreč nekako povezuje pogojenih 2200 m, prebivalci pa so v sušnem obdobju ogroženi in so tudi nakazali interes. Res pa je, da je število oseb večje od pogojenih 50.

Po zadnjih informacijah z začetka januarja kaže na to, da bo iz našega predloga ravno zaradi prevelikega števila oseb v idejni zasnovi projekta izvzeto območje pri jezeru.

Kaj vse pa se bo še izcimilo iz našega predloga, bomo videli v letošnjem letu, ko se bomo vsi skupaj še veliko pogovarjali in dogovarjali. Poudariti moramo tudi to, da izkazan interes še ne pomeni kasnejše obveze, kakršna koli že bo.

Za ostale predloge iz plana KS Vrh Svetih Treh Kraljev pa v proračunu Občine Logatec za leto

2012 ni bilo zagotovljenih sredstev.

Ostale aktivnosti

V mesecu marcu je potekala čistilna akcija »Očistimo Slovenijo«, ki smo jo organizirali skupaj s ŠKD in PGD Vrh Svetih Treh Kraljev. Akcije se je udeležilo 56 krajanov. Skupaj smo očistili okolico vseh glavnih cest in poti v kraju ter tudi eno divje odlagališče. Na koncu je sledila še zaslužena malica pri Balinčku. Vsem skupaj se zahvaljujemo za skrb za bližnjo okolico in se hkrati tudi že priporočamo za vnaprej.

Lotili smo se obnove krajevne cisterne za razvoz pitne vode v sušnem obdobju. Že v lanskem letu je namreč začel puščati ventil, pa tudi pnevmatike so bile že izrabljene. Konec koncev je cisterna stara že 30 let in bil je že skrajni čas. Občino Logatec smo zaprosili za dodatna sredstva v namen obnove cisterne, ki smo jih tudi pridobili. Tako so bili na cisterni zamenjani ventil za vodo, kardanska os, sesalna cev in pnevmatike. Servisna dela je izvedel Janez Krvina s.p.

Po dogajanju v kasnejšem obdobju lahko rečemo: »Ravno do časa.« Letos je bila namreč res huda suša in razvoženih je bilo res veliko cistern vode.

Ob tej priliki pa moramo na nekaj opomniti. Res je, da je cisterna stara 30 let in je »ničvredna«, kot pravijo nekateri. A vendar je še vseeno edina v kraju primerna za razvoz pitne vode do gospodinjstev v kraju, poudarjamo – gospodinjstev v kraju –, in je zato neprecenljiva. Zato prosimo vse uporabnike, da z njo v bodoče ravnajo temu primerno.

V mesecu avgustu smo, tradicionalno, skupaj z župnijo organizirali srečanje starejših krajanov. Začelo se je s sveto mašo v cerkvi na Vrhu Svetih Treh Kraljev, nadaljevalo pa s

pogostitvijo in družabnim dogodkom v dvorani župnišča. Namen tega srečanja je predvsem omogočiti vsem starejšim, da se vsaj enkrat v letu srečajo vsi skupaj in si v družabnem vzdušju namenijo nekaj besed. Na žalost se je letos od skupaj 52 povabljenih srečanja udeležilo samo 23 starejših krajanov. Želimo si, da vam bosta naslednje leto volja in zdravje služila in da se vidimo na srečanju res v čim večjem številu.

Sredstva za delovanje KS

V proračunu 2012 je bilo namenjenih za delovanje Krajevne skupnosti Vrh 1.734 €.

Ta sredstva so namenjena v osnovi za plačilo telefonskih storitev v šoli, pisarniški material in za sejnine svetnikov.

Soglasno smo se že v začetku mandata v Svetu KS odločili, da si sejin ne bomo izplačevali, ampak bomo ta sredstva porabili za različne aktivnosti in dogodke v kraju.

Tako smo letos 100 € namenili krajanu za celoletno vzdrževanje okolice cerkve in pokopališča, približno 500 € je znašala organizacija srečanja starejših krajanov skupaj z

Hlevnovrška obvoznica bo v dobro vseh asfaltirana v letošnjem letu. (foto: R.K.)

novoletnim obdarovanjem tistih, ki se srečanja niso mogli udeležiti. 250 € smo prispevali osnovnošolcem POŠ Vrh za izlet ob zaključku šolskega leta, približno 150 € prispevamo za miklavževanje, 150 € pa smo namenili predsedniku KS za potne in vse ostale stroške čez leto. Ker si torej sejin ne izplačujemo, smo se odločili, da si ob koncu leta skupaj s partnerji privoščimo večerjo, ki je znašala 300 €. Še enkrat moramo opozoriti, da v primeru, če bi se svet KS odločil drugače, veliko zgoraj naštetega ne bi bilo možno uresničiti oziroma bi se moralo sredstva zagotavljati od kod drugod.

Če potegnemo črto pod letošnje leto, na žalost še vedno živimo v kriznem času. Sredstev smo sicer dobili več kot lani, a še vedno s takimi sredstvi ne moremo kaj konkretnega narediti. Lansko leto smo ocenili kot verjetno eno najslabših let v zgodovini obstoja KS Vrh Svetih Treh Kraljev, letošnje je bilo že malo boljše. V naslednjih letih pa si res želimo, da se naš plan, kakršnega smo poslali na Občino Logatec za leto 2013, uresniči malo konkretnije. Tako do sedaj kar dobro kaže na to, da bomo v naslednjih dveh letih na Vrhu uspeli pridobiti vodovod za najbolj ogrožen del kraja in da pride do dokončanja obnove ceste Smrečje–Žiri. Oba projekta bosta zahtevala kar precejšen finančni zalogaj občine. Uspeh pa bo odvisen veliko tudi od vas, krajanov, predvsem lastnikov na tem področju.

Kot predsednik KS moram omeniti, da smo v Svetu KS vsi skupaj dobra ekipa, dobro sodelujemo in se dogovarjamo ter smo složni. Ravno tako dobro sodelujemo z vsemi ostalimi društvi v kraju, kar je bistvenega pomena za dobro delovanje in dobro klimo v kraju.

Vsem skupaj se iskreno zahvaljujem za konkretno sodelovanje in si želim, da bo tako tudi vnaprej.

Boštjan Mivšek

Vse kaže na to, da nas bodo takšni prometni znaki v letu 2013 opozarjali na nadaljevanje posodobitve ceste Smrečje Podlesec. (foto: R. Krvina)

Gasilsko društvo in sedanji čas

Vsak čas ima svoje posebnosti, prednosti in slabosti, kot radi rečemo, ima vsaka palica dva konca. V zadnjem času se zelo izpostavlja naraščanje nezadovoljstva. O tem, kje so glavni vzroki za tako stanje duha v družbi, bi lahko na široko razpravljali, vendar bi kmalu naleteli na to, da bi posamezne skupine zagovarjale med sabo povsem izključujoče si vzroke. Videti je, da je eden izmed glavnih vzrokov za visoko stopnjo nezadovoljstva prav nezaupanje in nepoznavanje drugega konca palice. In kako tako stanje duha vpliva na prostovoljstvo? Za domače gasilsko društvo lahko z zadovoljstvom odgovorim, da ga ta splošna brezvoljnost in nezadovoljstvo zaenkrat še nista prav mnogo prizadela.

Jedro vsakega društva in na splošno vsake organizacije so njihovi člani. Z veseljem lahko izpostavim, da je društvu v petletnem mandatu uspelo število članov povečati s 105 članov na 118 članov. V zadnjih petih letih se je v društvo vpisalo 30 novih članov. Tudi povprečna starost članstva se ni povečala in ostaja 33 let. Razveseljivo je, da ima društvo kar 35 članov v starosti med 10 in 20 let. Glede na vrsto članstva je razporeditev naslednja: 24 mladih gasilcev, 23 pripravnikov (člani, stari med 15 in 18 let), 39 operativnih članov, 10 veteranov in 22 podpornih članov. Po spolu je razporejenost manj uravnotežena – 34 članic in 84 članov.

Operativni člani društva in mladina se redno usposablja za gasilske veščine. Društvo s tem zagotavlja potrebno usposobljenost članstva za uspešne intervencije ob požarih in drugih naravnih nesrečah. V začetku leta 2013 se je v društvu začel osnovni tečaj za gasilca, ki se ga udeležuje 17 mladih gasilcev – pripravnikov našega društva. Osnovni tečaj bo zaključen do spomladi, nato pa bomo organizirali še nadaljevalni tečaj, ki ga želimo zaključiti vsaj do spomladi 2014. To bo velik korak k pomladitvi naše

Pri nesreči avtocisterne pri jezeru so sodelovali gasilci petih društev. Poklicna ljubljanska brigada in Prostovoljna gasilska društva iz Verda, Rovt, Petkova ter domači iz Vrha Sv. Treh Kraljev. (foto: P. Novak)

operativne enote, saj bo vanjo vstopila številčno močna mlada generacija.

V letu 2012 sta se poročili dve aktivni članici društva: Irena Kokelj in Suzana Smrtnik. V spomin na najlepši dan v življenju so članice skupaj s člani poskrbele za prijeten družabni večer in gasilsko vajo, imenovano »špalir gasilcev in vodnih curkov oz. vodomet«. Za srečo v zakonu smo mladoporočence zasuli z obilico riža in vode.

Investicije, ki jih je društvo izvedlo v zadnjem obdobju, so bile podrobno opisane v predhodnih izdajah tega časopisa. V zadnjem letu posebej izstopajočih investicij ni bilo, se pa redno dokupuje in vzdržuje operativna oprema društva. Pogled društva je že uprt naprej v nadaljnje izboljšanje operativne opremljenosti društva. Med njimi izstopa želja po novem gasilskem vozilu z večjo količino vode, ki bi služil tako za potrebe požarnega varstva kot tudi za oskrbo s pitno vodo v sušnih obdobjih.

Društvo je bilo v letu 2012 aktivno tudi na mnogih drugih področjih. Kot je že bilo omenjeno, smo kandidirali na razpisu za sofinanciranje mladinskih dejavno-

sti. S tem smo omogočili cenejše letovanje mladih gasilcev v Savudriji, soorganizirali čistilno akcijo in izvedli ekskurzijo za vse gasilce. Take dejavnosti, čeprav se zdijo obrobne, so tako za povezovanje naših članov kot za sodelovanje društva z drugimi organizacijami v kraju zelo pomembne.

V začetku maja smo organizirali sedaj že tradicionalno Florijanovo procesijo, ki je lani potekala v Hlevnem Vrhu. Konec marca je bila v naši dvorani skupščina GZ Logatec, ki sta se je udeležila tudi predsednik GZ Slovenije, tov. Anton Koren, in državni sekretar na Ministrstvu za obrambo Republike Slovenije, g. Peter Stavanja. Seveda so se naši člani udeleževali slovesnosti v sosednjih društvih, društvih znotraj GZ Logatec in drugje. Z veseljem smo se lotili tudi priprav za izvedbo tečaja varno delo z motorno žago, ki pa je na žalost odpadel.

Za vsem tem stojijo ljudje, ki so s svojim prostovoljnim delom dali pečat temu obdobju. Posebno pomembno je, da so dejavnosti društva razpršene med skupinami znotraj članstva. Redne mesečne vaje za operativne člane, srečanja in vaje gasilske mladine, priprave na razna

tekmovanja in še mnogo drugega prispeva, da gasilski dom z lepo urejeno notranjostjo ne sameva in služi svojemu namenu. Mladi, operativni člani, veterani, članice so dejavni vsak na svojem področju, skupaj pa pod vodstvom upravnega odbora sestavljajo mavrico uspešnega delovanja društva. Upam, da vse te dejavnosti društva članom društva ne prinašajo samo obveznosti, ampak tudi dobršno mero zadovoljstva. Društvo je pred kratkim imelo občni zbor, na katerem je tudi izvolilo vodstvo za naslednje petletno obdobje. Dosedanje vodstvo je v zadnjem letu aktivno iskalo rešitve. Kot vam je znano, sedanja generacija

vodi društvo že 25 let in potrebno je začeti razmišljati o prenosu vodstva na mlajšo generacijo. Gasilsko društvo je pri tem omejeno, saj so za vodstvene naloge v društvu zahtevana strokovna znanja in sposobnosti, ki jih predpisuje zakon o gasilstvu in drugi zakoni. Zato je najbolj pomembno, da se mladi, ki želijo ohranjati društvo skozi naslednja desetletja, na to pripravijo z ustreznim gasilskim usposabljanjem. Kljub temu da je najvišje vodstvo (predsednik Anton Kokelj, poveljnik Janez Krvin) potrjeno še za naslednje petletno obdobje, pa se je upravnemu odboru pridružila trojica iz mlade generacije. Na

naslednjem volilnem občnem zboru leta 2018 pa društvo želi vodenje društva povsem prepustiti novi generaciji.

Pa se vrnimo k pristo- voljstvu. Včasih se je težko odtrgati od vsakodnevnih nalog. Vendar zadovoljstvo po opravljeni aktivnosti in druženju odtehta. Tu ne želim izpostavljati samo gasilskega društva, ampak tudi ostale aktivne skupine v našem kraju: ŠKD, pevski zbori, občolske dejavnosti, župnija in drugi. Vsi vi, ki se udeležujete in ste aktivni tvorcji teh dejavnosti, ste hkrati tudi branitelj prepoznavnosti našega majhnega kraja. S svojim delom pa hkrati prispevate k svojemu osebnemu razvoju in širšemu pogledu na svet okrog sebe. In to je eden glavnih ključev, ki nam lahko odpre vrata iz sedanjega prostora, ki je vse preveč napolnjen z nezadovoljstvom, nezaupanjem in medsebojnim nerazumevanjem.

Moja iskrena želja je, da se ohranijo vse aktivne skupine v kraju. Druženje in delovanje v teh skupinah je ključ za medsebojno sodelovanje med krajanji. Ohranimo pristo- voljstvo, pogovarjajmo se med sabo, pomagajmo si med sabo in čas, v katerem živimo, kljub temu da je težak, ne bo tako črn, kot nam je predstavljen skozi medije.

Mladi gasilski harmonikaši. (foto: P. Novak)

Marko Žust

Beseda predsednika ŠKD Vrh

Štiriletno obdobje vodenja društva je za nami. Za začetek naj vam na kratko opišem, kaj vse se je v društvu dogajalo. V tem času se je vodstvo društva srečalo na več kot tridesetih rednih sejah in nekaj izrednih. Vsako leto smo pripravili vrsto prireditev. Pripravili smo kresovanje ter veselico, si ogledali smučarske polete v Planici in odšli na smučanje v tujino. Redno smo izdajali časois Krajevni informator.

Uprizorili smo dramske predstave tako v izvedbi odraslih kot otrok.

V letu 2011 smo pripravili igro na prostem in veliki koncert. Skupaj s šolo, krajevno skupnostjo in z gasilci z Vrha smo organizirali čistilno akcijo ter miklavževanje. Za športne navdušence smo organizirali številne športne dogodke, kot so streljanje z zračno puško, veleslalomski tekma, športno popoldne, odbojka in še in še. To je le nekaj malega od vsega, kar se je na Vrhu dogajalo zadnja štiri leta. Ponosen in vesel sem, da smo s tem vodstvom to zmogli. Prav vsak izmed vas je prispeval velik delež k tem uspehom, saj prav nihče ni

zapustil svojega položaja v upravnem ali nadzornem odboru pred iztekom mandata. Tudi ta podatek dokazuje o dobršni meri strpnosti in razumevanja med nami.

Prav posebej pa mi je ostalo v spominu, kako smo vrhovski igralci odigrali dobrodelno predstavo za bolnega otroka, ki se je zdravil v tujini.

Obiskovalcev je bilo namreč toliko, da je marsikateri ostal zunaj, pred dvorano. Tako lahko rečem, da se v društvu trudimo tudi pomagati sočloveku v stiski.

Zadnje čase pa lahko rečem, da smo se soočili s problemom obiska prirediteljev in zainteresiranosti članov za delo v društvu. Razlogov je zagotovo več. Sam pa menim, da je problem v utrujenosti nekaterih akterjev zadnjih let. Pa vendar verjamem, da se bo še našlo voljo in prepotrebne roke pomoči za delo tudi v prihodnje. Drugi razlog pa je zagotovo v tem, da so nekatere prireditve izgubile svoj čar in ni več zanimanja zanje. Tako bo treba v prihodnje dobro razmisliti, kaj ima še smisel pripraviti in ljudem pokazati.

Morali bomo izvajati nove projekte in to je eden glavnih ciljev naslednjih let. V začetku marca smo imeli volitve predsednika društva ter članov upravnega in nadzornega odbora. Sam sem se po dolgem premisleku odločil, da kandidiram še enkrat, in sem bil tudi izvoljen. Glavni razlog za kandidaturo je bila velika podpora med krajani in člani društva, pa tudi to, da so bili v vodstvo izvoljeni nekateri mladi člani. Z znanjem in izkušnostjo starejših članov, ki so ostali v vodstvu, ter mladimi močmi se nam

ni treba bati za prihodnost delovanja društva. Omenim naj še, da je tudi finančno stanje v društvu dobro in skrbno bomo pazili, da na tem področju ne pride do težav.

Za konec naj se vsem zahvalim za podporo pri kandidaturi. Moja želja, s katero se obračam na vas, dragi bralci, pa je, da čim večkrat pridete na Vrh Sv. Treh Kraljev pogledat, kaj smo vam pripravili, in skupaj z nami uživajte. In verjemite mi, še se boste vračali nazaj med nas.

Blaž Jelovčan

ŠKD Vrh skozi oči blagajničarke

Teče četrto leto, odkar me ja še aktualni predsednik Blaž Jelovčan postavil za blagajničarko Športno kulturnega društva Vrh Svetih Treh Kraljev. Z letošnjim letom se tako zaključuje mandat upravnega in nadzornega odbora. Prav tako pa bom tudi jaz svojo dosedanjo nalogo zaupala novemu blagajniku. Bilo je lepo, bilo je poučno, včasih tudi naporno in težavno, vendar sem počaščena, da sem imela štiri leta možnost pri društvu sodelovati s tako odgovorno nalogo.

Sama sem blagajničarka v celotnem mandatu zdajšnjega upravnega in nadzornega odbora. Naše delo tako lahko ocenjujem z dveh vidikov. Prvi vidik je dogajanje v društvu. Sama sem prisostvovala, z izjemo ene, na vseh rednih sejah društva. Na teh je vedno tekel pogovor o bivših dogodkih, še bolj pa smo poudarjali bodoče dogodke. Postavljali smo plane, tuhtali o še nepoznanih aktivnostih, ki bi jih lahko uvedli, pripravljali, da so že vpeljani projekti bili izvedeni, in se na vso moč trudili organizirati stvari, ki bi bile našim članom zanimive. Mnogokrat nam je uspelo, vedno pa kljub vsemu ne. V letu 2011 je bila zaradi okrogle obletnice društva pripravljena proslava. To je bilo

najbolj naporno leto. Na Vrh Svetih Treh Kraljev smo pripeljali skupino Perpetuum Jazzile, organizirali igro na prostem Prisego o polnoči in podelili priznanja članom. Dogajalo se je veliko, lahko bi se še več, za kar pa je včasih tudi zmanjkalo volje, zanosu in časa. Pokazalo se je tudi, da imajo/imate člani vse manj časa, želje, potrebe ...

Drugi vidik pa je finančni vidik. Naše društvo seveda ni pridobitno, torej namenjeno ustvarjanju dobička, pa vendar se je potrebno truditi, da ne ustvarjamo izgube, da nam vedno kaj ostane za izpeljevanje projektov dalje. Včasih to predstavlja težavo. Ob vsaki organizaciji dogodka je potrebno pokriti marsikateri strošek, za katerega verjetno marsikdo sploh ne ve. Tako smo prvo leto ustvarjali izgubo tako s kresovanjem kot tudi s pripravo veselice, pa vendar smo se trudili dalje. Začeli smo varčevati pri sebi. Namesto da bi kresovanje pripravljali dva dneva, so naši pridni fantje vse skupaj, tako šotor kot kres in vse kar spada zraven, pripravili v enem dnevu in tako znižali stroške. Potrudili smo se še povečati prihodke in uspelo nam je. Kres je posloval s pozitivno ničlo, veselica prav tako. Ponosni nase in s polnim

zagonom naprej smo se odločili iti še dlje. To je bila letošnja prireditev, ki tako ni trajala samo en dan, ampak dva. »Rock žur« in pa veselica. Zopet so se namreč pokazale rdeče številke. Kljub vsemu, vsa štiri leta smo se v društvu finančno trudili napredovati in lahko rečem, da smo se zagotovo marsikaj naučili, upam pa tudi, da bomo to znanje lahko prenesli na naslednja štiri leta, naslednjemu vodstvu.

Štiri leta so torej minila. Marsikdo izmed nas – jaz, UO in NO – se je odločil svoje naloge prenesti na druge člane. Vse vabim, da pridejo na letošnji občni zbor društva, in če ima kdo željo, lahko sodeluje pri teh nalogah. Mandat res traja štiri leta in se to sliši veliko, ampak štiri leta ne nazadnje minejo, kot bi trenil. Naše vodstvo se je trudilo, verjetno bi lahko storili več, zagotovo pa tudi manj. Ne potrebujemo priznanj za svoje delo, mislim pa, da si velikih graj nikakor ne zaslužimo. V vsakem primeru pa lahko na občnem zboru pridete še do informacij, ki vas zanimajo.

Ob tej priložnosti pa bi se rada tudi javno zahvalila Miri Petrovčič, ki mi je vsako leto znova pomagala pri zaključevanju bilanc za oddajo. Torej – hvala

Katja Hribernik

Srečanje Stumrškovega sorodstva, Vrh Sv. Treh Kraljev, 27. maj 2012. (foto: Marjana Ojsteršek/marjana.si)

Premiera nove gledališke predstave "Partnerska poroka". (foto: Marjana Ojsteršek/marjana.si)

KRALJESTVA

*Podim svoje te korake
do sončevosti bistva.
Piham, piham v oblake,
kje ste, utopična kraljestva?*

*»Tukaj pred teboj « šepet,
na mestu senc vrteča.
Korenin čez in čez preplet,
v prah privablja hladna sreča.*

*Zaupanje – upanje prebode.
Bojišče Besneče Krvaveče
Hlapečo paro vrele usode
lovim in prosim jo drhteče.*

*Čemu sladkosti, dan vesel,
sanjarije, želje, ljubezen kipeča?
Žalostna kraljica pobere ves
plevel,
da počasi pogorim – veneča*

DREVORED

*Pogled v daljavi.
Te išče.
Besno grabljenje zraka,
vedno znova izpuhtiš.*

*Pa obstajaš?
Najino stičišče?
In ta zaslepljenost od mraka,
na prepihu srca živiš ...*

*Tiho jočem.
Ker – odhajaš.*

KONEC KONCEV KONCA

*Omahnjena v brezna toneča –
lutka s potrganimi perutmi,
zbežeča z očmi priprtimi,
od zgoraj reži se ukrivljena
sreča.*

*Štrbunkne, ob kamenju počī –
vse ude si polomi, obraz obtolče,
še prstke sklene v dlani preseče,
solza topla, hoteča se potoči.*

*Lažnivo čudo v brezno ujeto –
na dnu kupček mrzlega lesa,
a nihče ne opazi vročega srca,
bije nemočno v rov zakleto.*

SVIT

*Šepetam.
S prstki se dotikam starega
ogledala.
Škrebljanje tišine v švigajočem
nihalu stare stenske ure.
Izbrisana bom in moji odtisi
razgretih stopal – vodna para.
Božam. Dišeča košara suhega
cvetja. Trem.
Peščena ura, polna resnice.
Podarjam se ti.
Življenje.
Svit vsega lepega in žalostnega.*

Poezija Alenke BUH

Generacija pedesetletnikov, roj. 1962 - 1963:

Anton Kokelj, Jožica Oblak, Anica Trpin, Marta Jelovčan, Jurij Treven, Cecilija Novak, Mojca Treven, Alfred Prosen, Tinka Gantar, Marinka Jelovčan, Gvido Bokal (foto: M. Treven)

Prispevki naših šolarjev

Vrhovski šolarji se spogledujejo z očakom Triglavom (foto: M. Kavčič)

Otroška predstavav Strahotres v Logatcu (foto: M. Kavčič)

Coprniško srečanje

Dober dan, prijatelji. Spet vas bom malce nadlegoval s svojimi dogodivščinami. Takole bom začel.

Bil sem član neke znanstvene skupine na osnovni šoli. Pogovarjali smo se o *čarovnicah*, ki jim z drugo besedo rečemo tudi *coprnice*. O njih sem razmišljal na poti domov. Čarovnicam se verjetno reče coprnice zato, ker meni coprnica pomeni *metlo*. Po mojem bi se morale metle imenovati coprnice in bi z njimi coprali namesto pometali. Sklenil sem, da bomo pri naslednji uri znanstvene skupine to stvar temeljito obdelali. Saj smo vendar znanstveniki, ne učenci. Minil je teden in prišla je naša ura. Namesto da bi govorili o coprnica, smo govorili o vremenu. Vodja skupine nam je rekla, naj si sposodimo knjigo o vremenu. Šel sem v knjižnico in si sposodil knjigo, kot je bilo naročeno. Ko sem prišel domov in odprl knjigo, sem prebral nekako tako: »Vreme je stvar, za katerim stojijo coprnice; naj bo sončno, oblačno, deževno.« Pa sem spet dobil idejo. Coprnice se tako imenujejo zato, ker so jim ljudje včasih dali ime *soparnice*. Kajti običajno delajo soparno vreme. Ta beseda se je prenašala iz roda v rod in sčasoma so soparnice postale coprnice. V tistem hipu je zagrmelo. Iz jasnega je treščilo in v moji sobi se je pojavila coprnica.

Prestrašen sem jo pozdravil. Ona pa me je ozmerjala s preplašencem in zavpila, da nimam prav. To je vse, kar se spomnim. Moja mami je rekla, da sem bil še dolgo časa v komi.

Očitno sem se zmotil glede coprnice, a mi je v čast, da sem srečal coprnico v živo in sem lahko napisal to zgodbo.

Martin Žust, 10 let

Potovanje v televizor

Nekega večera sem na televiziji gledala dober film. Kar naenkrat meje televizor posrkal vase in prišla sem v film. Ko je bilo filma konec, sem šla iskat slavne osebe. To je bil zelo čuden svet. Govorila sem angleško. Naenkrat sem zagledala svojo najljubšo pevko. Stekla sem k njej, se fotografirala z njo in jo prosila za avtogram. Nato sem zaslišala znan slovenski glas. Bila je prijateljica in skupaj sva odšli iz televizorja. Naslednji dan sem spet gledala televizijo. Takrat me je posrkalo v oddajo o Gardalandu. Vozila sem se na vlakcu smrti in šla na prosti pad. Bilo je fantastično. Pozno zvečer sem prišla domov. Iz televizorja. Šla sem naravnost v posteljo.

Maja Mivšek, 9 let

Smučanje na glavi

V torek, ko je postelja vstala z mene, me je pojedel zajtrk. Smučke so me nesle do kozolčka in od tam sem kombi peljal v šolo. Lego kocke so se lepo igrale z menoj. Nato me je oblekel kombinezon in kmalu sem peljal na smučišče. Tam sem vlekel vlečnico, smučke so me smučale in breg je padel po meni. Med odmorom me je popil čaj in pojedel me je sendvič. Nato je skakalnica skakala name in dosegel me je rekord. Začel sem pihati v veter in na koncu me je dobila zlata medalja. Bilo je super narobe

Aleš Klemenčič, 10 let

Pozabljeni dežnik

Nekoč je bil nek dežnik, ki ni vedel, čemu služi.

Pisani dežnik je bil še v

trgovini, ko je mimo prišla deklica in si ga zaželela. Kupila ga je. Zunaj je močno deževalo, zato je odprla pisan dežnik in šla ven. Tekla je domov in nenadoma začutila, da je vsa mokra od dežja. Dežnik v njeni roki je bil – zaprt. Deklica ga je začudeno gledala, ponovno odprla in stekla. Doma ga je odložila na tla. Dežnik ni vedel, kaj naj naredi, zato je odprl vrata in stekel do ljudi. Veter je močno pihal in dežnik odnesel visoko v zrak. Dežnik je pomislil, da je morda ptica in je začel čivkati. To je počel zelo glasno in tako grdo, da so vsi ljudje gledali v nebo. Postal mu je nerodno in doumel je, da ptica zagotovo ni. Spustil se je v vodo in pomislil, da je morebiti ladja. Obrnil se je na glavo in si zapel pesem. Vse ribe so skočile iz vode v dežnik in začela se je velika svatba. Kmalu je bilo na dežniku toliko rib, da se je začel potapljati. Ribe so poskakale v vodo in odplavale. Dežnik je prispel do brega in tam zagledal drug dežnik. Ta se je pisanemu dežniku smejal in smejal. Povedal mu je, da dežniki niso niti ptice niti ladje. Še najmanj pa klovni. (To mu je rekel, ker je videl, kako se je pisani dežnik sredi naliva zaprl v dekličinih rokah.) Razložil mu je, da dežniki varujejo ljudi pred dežjem.

Od takrat naprej pisani dežnik ve, kaj je in kaj mora početi. Deklica ga z veseljem odpre, kadar dežuje.

Nika Jesenko, 11 let

Mamicam za praznik

Na praznični dan, 25. marca smo na naši šoli pripravili prireditev za mamice... pa tudi za očke, stare mame, dedke, strice, tete in druge krajane. Nabralo se jih je za polno dvorano. Naši učenci so najprej zaigrali igrico Strahotres, ki jo je napisala učiteljica Alenka in jo tudi režirala. Igrica govori o duhcu, ki se

ga nihče ne boji, se z njim nihče ne igra in je zato osamljen. Trije otroci ga naučijo postati pogumen duh. Tako Strahotres postane pogumni Duhotres. Po igrici sta Veronika in Lucija v duetu zaigrali na flavto. Medtem so se Anja, David, Dejan, Manca, Neja, Patricija, Gregor, Jan, Martin, Aleš, Maja in Nika preoblekli v navadne otroke in se vrnili na oder. Deklamirali, plesali in peli so - o mamicah in očkih, o tetah, starih mamah, o pomladi. Tudi program so povezovali sami. Nabralo se ga je skoraj za celo uro; programa namreč. Zaključili so s Kekčevo pesmijo in verjetno si jo je kdo požvižgaval na poti domov. Na prireditvi je bil tudi gospod ravnatelj in učenci so bili njegove pohvale ob koncu zelo veseli. Čeprav je bilo treba v nedeljo v šolo, ni bilo težko. Kako bi bilo, ko pa so bile mamice (in očki) nasmejane(i) do ušes in še čez? In ponosni na svoje nadebudne otroke. Zaradi tega pa gre otrok z veseljem v šolo. Tudi v nedeljo, če je treba.

Učiteljica Mihaela

Izlet na Gorenjsko

V petek, 25. maja, smo imeli ekskurzijo. Na igrišču smo se s starši zbrali ob sedmih in šli na avtobus. Po poti smo pobrali še učiteljico Ano in se peljali naprej. Zavili smo na avtocesto. Ob avtocesti sem videl veliko lepega. Bližali smo se Jesenicam. Zraven nas je tekla reka Sava Dolinka. Pripeljali smo se do Slovenskega planinskega muzeja. Ker smo morali počakati vodiča, smo lahko še pomalicali. Voznik avtobusa nas je z avtobusom odpeljal še nekaj metrov naprej. Ko smo hodili, nam je vodič pripovedoval o živalih, ki živijo tam. Bližali smo se slapu Peričniku. Ko smo si ogledali slap, smo pomalicali in stopili v avtobus. Vodič nam je pokazal dva gamsa. Jaz ju nisem videl. Avtobus nas je odpeljal do muzeja. Najprej nam je vodička povedala planinske zgodbe, nato pa smo si ogledali še filmček.

Vodička nam je razdelila kartice. Ko smo odigrali vse igre, smo šli na delavnice. Naredili smo skalo z markacijo in s smerokazom. Vračali smo se po isti poti. Pred Jesenicami smo videli še tunel Karavanke. Opazovali smo Stol in še veliko drugih hribov in gora. Videli smo tudi Letališče Lesce, kjer je bilo parkirano veliko letal. Zaradi gneče na cesti smo se počasi odpeljali proti Vrhu. Avtobus je ustavil pred šolo in vsi smo odšli domov.

Gregor Kavčič, 8 let

Po dolgem času dovolj snega za smučarski tečaj

Od srede, 15. 2. do petka, 17. 2. 2012 smo pr' Anžon organizirali smučarski tečaj za otroke. Poleg učencev naše podružnične šole se je tečaja udeležilo še nekaj naših bodočih učencev ter otrok iz našega okoliša, ki šolo obiskujejo na Vrhniku oz. v Žireh. Za pripravo proge je poskrbelo domače športno društvo. Prvi dan sta vaditeljici Tamara in Ermina - glede na smučarsko predznanje - otroke razdelili v dve skupini, v četrtek in petek pa se nam je pridružil še vaditelj Robert, ki je prevzel eno od skupin. Otroci so bili na snegu dve uri in pol. Vlečnice niso imeli; vsakokrat, ko so se spustili, so nazaj na vrh štampati. Pa se ni nihče pritoževal. No, skoraj nihče. V treh dneh so otroci pridobili kar nekaj smučarskega znanja in se v petek pred starši ponosno predstavili s slalomskim spustom. Vaditeljica Ermina je ob koncu vsakemu podelila diplome za opravljen tečaj. Nekakšno diplomo pa so dobili tudi vsi trije vaditelji. Sledilo je še skupinsko fotografiranje, nato pa - švrk na počitnice

Učiteljica Mihaela

Kos

Prišel je kos in se usedel strašilo na nos. Zažvižgal je, da ga je slišal mak.

Rekel je mak lijak, strašilo motovilo.

Ogovori ga mak:
»Ali je v hiši znanka,
ki je suha kakor znamka?«
Mak odgovori: »Nehaj kos
nos, da ne boš prav kmalu bos.«
David Kranjc, 7 let

Sveča

Sveča je gorela,
vreča pa zraven
nje na zidu slonela.

Konjiček in voziček
do sveče in vreče
sta prišla,
svečo sta pihnila,
vrečo pa odpihnila.

Konjiček sedel na voziček,
odpeljala sta se
v gozdiček.
Manca Oblak, 7 let

Rime se prepirajo

Kepa in repa se ljubita,
pravirak, zvit kot vijak.

Rak vijak se smeji,
saj mu dolgčas ni.
Kepa tudi se smeji,
repi pa se toži.

Ko prišla je mama,
je raka napodila,
kepa se stopila
in repo je v lonec dobila.
Neja Jesenko, 7 let

Žoga

Na omari, v košari,
je zavita žoga noga.
Žoga noga je pa lepa,
lepa je pravkotrepa.

Pa jo vzame Maja,
Majise polije kava,
ki vroča je kotlava.
Zdaj je žoga polila kava.

Zdaj je žoga vroča,
vroča prav kot koča.

Zdaj se bo stopila
in po tleh razlila.
Patricija Bradeško, 8 let

V morju

V morju plava kit,
zelo se mu mudi pit'.
Želva hitro plava,
ker pri raku je zabava.
Dejan Treven, 7 let

Mačja družina

Nekoč je živela mačja družina, v kateri je bilo šest muck. Rozalinda je bila mama muca. Očetu je bilo ime Snežko, ker je bil bele barve. Imela sta štiri majhne mucke. Vsaka je bila drugačne barve. Rozalinda je svoje otroke peljala na lov miši. Male mucke so, namesto da bi lovile miši, plesale z njimi. Mama Rozalinda tega ni bila vesela. Ker so bile mucke lačne, jim je mama muca spekla palačinke. Utrujene so se umile in odšle spat.

Pripovedovala Anja Krvina, 6 let

Oglas

Pozor! Izgubil sem svojo šolsko torbo, ki ima približno osemdeset lukenj. Narejena je iz časopisa. Če jo najdete, pokličite na 108/357 803. Najditelja čaka nagrada - par raztrganih čevljev.

Patricija Bradeško, 8 let

Skoki

Ko me je lani učiteljica Ana vprašala, kdo bi šel skakat v Logatec, sem prvi dvignil roko, ker sem bil tako navdušen. Učiteljica je poklicala mamico. Mamica je rekla, da lahko grem skakat, vendar nimam skakalne opreme. Učiteljica je rekla, da je ne potrebujem.

Uvrstil sem se na državno prvenstvo v Velenje. Z nami je bila učiteljica Ermina. Letos je mamico poklicala učiteljica Mihaela in vprašala, če bi šel skakat.

Mami je rekla, da smem iti. Drugi dan sem skakal na regijskem tekmovanju v Logatcu. Bil sem peti in uvrstil sem se naprej na državno prvenstvo. V Trziču sem bil sedemindvajseti.

Obakrat smo dobili vrečko z dobrotami. Doma smo jih skupaj pojedli.

Jan Krvina, 8 let

JEŽEK JE ŠEL NA DREVO IN JE PADEL Z NJEGA. ZLOMIL SI JE SPREDNJO NOGO. LISIČKA MU JE POMAGALA IN GA NESLA NA URGENCO. TAM JE DOBIL MAVEC. VRNIL SE JE DOMOV. ŠTIRI DNI JE MORAL POČIVATI. ZANJ JE SKRBELA LISIČKA.

PRIPOVEDOVAL OŽBOLT KLEMENČIČ, 6 LET

NEKEGA DNE SE JE JEŽEK PREBUDIL. LAČEN JE BIL. NI VEDEL, DA JE ZUNAJ SNEG. TUDI VIDEL GA NI, KER JE BIL ŠE MALO ZASPAN. VETER JE PIHAL IN JEŽKA JE ZEBLO. NA DREVESIH SO BILE LEDENE SVEČE, VSE JE BILO BELO. JEŽEK NI NAŠEL SADJA, ZATO SE JE ODLOČIL, DA SE VRNE DOMOV. POTI NAZAJ PA NI VEČ NAŠEL. ZATO SE JE KAR POD SMREKO ZVIL V KLOBČIČ IN ZASPAL. VSTAL JE ČEZ PET DNI. SIJALO JE TOPLO ZIMSKO SONCE IN TUDI ZEBLO NI VEČ. ODLOČIL SE JE, DA BO POČAKAL DOKLER SADJE NE BO ZRELO. TAKO JE ČAKAL DO JESENI.

PRIPOVEDOVAL ALJAŽ ALIČ, 6 LET

JEŽEK JE ŠEL V GOZD. PREHODIL JE DOLGO POT. SREČAL JE JEŽEVKO. BILA MU JE VŠEČ. SKUPAJ STA ŠLA PO POTI IN SE POGOVARJALA. OBLAKI SO SE RAZMAKNILI IN POSIJALO JE TOPLO SONCE. DOLGO STA HODILA IN SE K JEŽKU DOMOV VRNILA ŠELE

Športni dan na Črno prst (arhiv POŠ)

PROTI VEČERU. UTRUJENA STA ZASPALA. DRUGO JUTRO STA SPET ŠLA SKUPAJ NA POTEK. POJEDLA STA HRUŠKO IN SE DOPRAVILA K JEŽEVKI. NASLEDNJEGA JUTRA STA SE POROČILA IN KMALU DOBILA 3 MAJHNE JEŽKE.

PRIPOVEDOVALA AMADEJA GABROVŠEK, 6 LET

JEŽEK JE ŠEL IZ BRLOGA, KI GA JE IMEL V DREVESNEM DUPLU. RAVNO TAKRAT JE NEKDO IZSTRELIL PUŠČICO. JEŽKA JE ZADEL NARAVNOST V SREDO BODIC. JEŽEK JE PADEL Z DREVESNE VEJE NA SRNICO. SRNICA GA JE ODNESLA K ZDRAVNIKU. JEŽKU JE ZDRAVNIK IZPULIL PUŠČICO. S SRNICO STA POSTALA PRIJATELJA. VSAK DAN STA SE SKUPAJ IGRALA SKRIVALNICE IN SE LOVILA PO TRAVNIKU.

PRIPOVEDOVAL TOMAŽ SEDEJ, 6 LET

JEŽEK JE ŠEL K ČUDEŽNEMU DREVESU, NA KATEREM JE RASLO POLNO HRUŠK, JABOLK IN ČEŠENJ. TAM JE BIL TUDI MUCEK. JEŽEK JE NABODEL NEKAJ

SADEŽEV IN JIH ODNESEL K MUCKU DOMOV. Z MUCKOM STA SE LOVILA. JEŽEK SI JE ZAŽELEL, DA BI ŠLA ŠE K NJEMU DOMOV. IN STA ŠLA. NASLEDNJE JUTRO STA SPET ŠLA ISKAT SADEŽE IN SE LOVIT. KER JE BILO SONČNO STA SE IGRALAZ VODNIMI BALONČKI. POJEDLA STA VSE SADEŽE, ZATO STA SE VRNILA K DREVESU. VZELA STA NEKAJ SADEŽEV IN ŠLA PRESPAT K MUCKU. SANJALA STA, DA STA SE POROČILA.

PRIPOVEDOVALA KATJA ŽUST, 6 LET

NEKEGA DNE JE ŠEL JEŽEK NABIRAT GOBE. IZGUBIL SE JE. ZAČEL JE JOKATI. KO SE JE POTOLAŽIL, SI JE NAREDIL HIŠICO IZ LISTJA. V NJEJ JE ZASPAL. NASLEDNJI DAN JE LOVEC ZAGLEDAL JEŽKA, KI JE ŠE SLADKO SPAL. ZBUDIL GA JE. SKUPAJ STA NABIRALA GOBE IN JIH NESLA V LOVČEVO HIŠO. SKUHALA STA SLASTNO GOBOVO JUHO. POPOLDNE JE LOVEC POMAGAL JEŽKU NAJTI SVOJ DOM. ZVEČER STA VESELA ZASPALA VSAK V SVOJI POSTELJI.

PRIPOVEDOVAL URBAN JUSTIN, 6 LET

Srečanje starejših faranov

(foto: Š. Hribernik)

V soboto, 25. 8. 2012, so se na Vrhu Sv. Treh Kraljev srečali naši farani, ki so starejši nad 70 let. Dogajanje se je začelo ob 11. uri s sveto mašo. Daroval jo je naš novi župnik g. Andrej Sever. Med sveto mašo, ki so jo popestrili pevci Mešanega cerkvenega pevskega zbora, je gospod župnik vsem prisotnim podelil zakrament bolniškega maziljenja. Po sveti maši in skupnem

fotografiranju so se starostniki skupaj s svojimi partnerji preselili v župnišče, kjer smo jim postregli s kosilom in rujno kapljico. Hrano je pripravilo podjetje Sklednik, pijačo pa je nabavila krajevna skupnost. Srečanja se je udeležilo 23 faranov, ki so bili zelo zadovoljni, da so se znova srečali in pogovorili. Obžalujejo pa, da se nekateri srečanje niso mogli ali pa hoteli

udeležiti. Povabljenih je bilo kar 51. Po kosilu se je srečanje nadaljevalo tudi z glasbo. Na harmoniko je zaigrala krajevna Marjanca Hribernik. Vsi udeleženci pravijo, da jim srečanja pomenijo veliko in upajo še na mnoga.

Štefka Hribernik

Peš na Brezje

Tudi v letu 2012 smo krenili peš na Brezje. Bilo nas je bolj malo, verjetno zaradi slabega obveščanja. Sicer pa to romanje poteka vsako leto v septembru in upam, da v letu 2013 popravimo napako in se vabilo na peš romanje oznani pri oznanilih pri sveti maši. Tako nas bo mogoče več zakorakalo iz Javorij nad Poljansko dolino proti Brezjam. Hoje je približno za osem ur. Ko prispemo na Jamnik, je najdaljši vzpon za nami, od tam pa lep razgled prav na našo končno točko – Brezje. Na pogled smo že tako blizu, pa vendar je še nekaj ur do tam. Pridružite se, lepo bo, ne bo vam žal. Za boleče noge se ne menimo, sicer pa – malo pokore mora biti. Vsako leto po isti poti, pa vsakokrat je lepše.

Brezjska mati božja (foto: K. Vrhovec)

Tatjana Alič

Slovo od učitelja Albina

Zelo je presenetila krajane Vrha novica, da je zbolel nekdanji učitelj na Vrhu, Albin Berčič. Dolga leta je uspešno poučeval otroke na osnovni šoli Vrh. Na Vrh je prišel davnega leta 1952 v zelo skromno, po požaru poškodovano šolsko poslopje.

Imel je ogromno mladostne energije in njegova prva misel je bila: nova šolska stavba. Dogovoril se je s krajani in državnimi oblastmi, da je na Vrhu nujno potrebna nova šolska stavba. In že po dveh letih mu je uspelo. V septembru 1954 je bila otvoritev nove, velike, sodobno opremljene šolske stavbe. Gradila se je z mnogo večjimi napori kot danes. Vse se je delalo ročno, brez strojev in s pomočjo krajanov.

Že istega leta je v novih prostorih stekel začetek pouka. Velik del stavbe je bil namenjen šolski vzgoji, en del stavbe pa je bilo stanovanje za učitelja. Prav tako je še danes.

Kmalu so se začeli v novi šoli dogajati tudi drugi pomembni dogodki. Organizirali so kuharski tečaj, ki se ga je udeležilo dvajset deklet. Na koncu je bila razstava ročnih del in kuharskih izdelkov.

Albin je bil kulturno navdahnjen. Za novo leto je pripravljaj Dedka Mraza s krajšo igrico.

Za odrasle smo vsako leto

Albin Berčič na praznovanju ob 50. obletnici šolske stavbe. Stojijo: Julči Drašler Mesec, Albin Berčič, Marija Soko, ravnatelj OŠ Rovte Mitja Turk, Anica Pajkič Sitar, sedi sedanja vodja POŠ Vrh Sv. Treh Kraljev Mihaela Kavčič Gostiša.

uprizorili tudi daljše odrsko delo, ki je bilo vselej zelo dobro obiskano. Bil je odličen slikar kulis in dober režiser. Ni mu bilo težko zamenjati igralca na odru.

Po nekaj letih si je ustvaril na Vrhu tudi družino. Imel je tri sinove.

Po petindvajsetih letih si je tudi Albin zaželel spremembe. In tako se je z družino preselil v novozgrajeno hišo v svoj rojstni kraj, Reteče pri Škofji Loki. Tudi tam je še nekaj let delil znanje mladim generacijam.

Kakor se vsaka predstava enkrat začne, se tudi konča.

Tako smo se 9. novembra 2012 poslovili tudi od dolgoletnega vrhovskega učitelja Albina Berčiča.

Starejši ga bomo ohranili v lepem spominu. Prav gotovo je, da je po njegovi zaslugi postal Vrh lepši in bolj prepoznaven.

Zato, Albin, hvala ti za vse, kar si dobrega storil za naš kraj.

Pepca Petrovčič

Umrli je zadnji Deseti brat

V prvih septembrskih dneh lanskega leta smo se poslovili od Marjana Trevna, Dolinskega Marjana, Tremarja iz Smrečja. Bil je žalosten dan. Ne le za najbližje, tudi za vse tiste, ki smo ga poznali in se z njim srečevali. Eni pogosteje, drugi redkeje. Kakorkoli že. Slovo nas je vse skupaj neizmerno presenetilo in prizadelo.

Ko sem se poslavljaj od njega z zadnjimi besedami, nisem mogel mimo njegovih dejanj na njegovi ustvarjalni poti tukaj na Zemlji. Ta je bila uspešna. Še več. Pustil je pečat, o katerem bomo še dolgo govorili. Pa ni le v tem smisel nekega dela, da

bi ljudje morali ponavljati zgodbe posameznikov. Marjan je s svojo intelektualno močjo presegal povprečja in gradil svojo prepoznavno osebnost. Ni mu bilo potrebno govoriti naokrog ljudem, kaj počne, kaj dela, s čim se ukvarja. To smo ljudje opazili sami. S svojim delom je množicam pokazal svoje sposobnosti. Z dejanji nas je prepričal.

V svojem življenju je počel marsikaj. Dve stvari sta izstopali. Lik novodobnega cimpermana in lik igralca. To je pustil nam kot svojo prepoznavno dediščino. Ne bo šla v pozabo, dokler ne bo strohnelo zad-

nje njegovo ostrešje in dokler se ne bo izgubila zadnja fotografija njegovih gledaliških predstav.

V tem pisanju se bom nekoliko bolj osredotočil na njegovo umetniško in ustvarjalno življenjsko delo na odru, med kulisami in soigralci.

Marjan se je prvič z veliko vlogo pojavil pred gledalci v zimi 1984/85. V drami Dekle iz Trente je odigral osrednjo fantovsko vlogo. S Tončem, tako je bilo fantu ime, je naredil prvi veliki korak na svoji dokaj kratki gledališki poti. Še močnejše se nam je vtisnila podoba Domna, leto kasneje.

Marjan Treven kot nepozabni Deseti brat, 2001. (foto: Rafael Marn)

Nekako so mu bila na začetku njegovega gledališkega ustvarjanja na kožo pisana drama in močna čustva. Bil je udaren, pripisal si je prepoznaven slog igre in zapisal si je odlike pri gledalcih.

Če je bil njegov začetek bolj dramsko obarvan, je v drugem krogu pred nas stopil kot komedijant. V Pozabljenih ljudeh (1988) z izrazitim karakterjem preprostega, poštenega delavca, ki se je znal kljub trdemu delu pošaliti. V Veselem večeru (1989) in v komediji Vozel (1990) pa je njegovo interpretacijo krasila enostavna, lahkotna in prepričljiva igra komedijanta.

Tukaj se konča njegov prvi del poti vrhovskega igralca. Odšel je z Vrha, se oženil v Smrečje in ustvaril družino ter v sredini devetdesetih let začel svojo samostojno pot obrtnika in podjetnika. Njegova tesarska in krovjska dela so znana širom Slovenije. S svojimi sodelavci je gradil najzahtevnejša ostrejšja. Bil je inovativen, iskal je drugačne, enostavnejše poti izdelave in postavljanja »ruštov«. Projekcije, izračune in predvidevanja je imel v malem prstu, kot radi rečemo za strokovnjake. In Marjan je to bil.

Z vzpenjanjem njegove kariere poti pa se je nadaljevala tudi njegova veličina dramskega igralca. Športno kulturno društvo Vrh je ob koncu prejšnjega stoletja, leta 1998,

odigralo prvo predstavo na prostem. Pri župnišču pri sv. Treh kraljih je nastala Prisega opolnoči. Čudovit scenarij, veliko nastopajočih, dobri igralci. To smo si želeli. In tudi dobili ob 300. obletnici prezidave cerkve.

Medse smo povabili našega nekdanjega krajana, odličnega igralca. Dolinskega Marjana. Marjan je obljubil in znova zablestel z razkošnim igralskim talentom. Cigan Marko, pošten, delaven, iznajdljiv. Koliko pomenijo te lastnosti, če si navaden cigan? Nič. Proč, proč od naše hiše. In gledalcem

so tekle solze. Igrali so Marjan, Katja, Matija, Jure, Aci ... Kje so ti lepi časi? Še preplavljeni od navdušenja smo iskali nove možnosti za igro na prostem. Izšlo se je v triumf generacije. Z Desetim bratom in z Marjanom v naslovni vlogi. Za šolo na Vrhu Sv. Treh Kraljev leta 2001. Ob srebrnem jubileju našega dela.

Spomini na tiste pomladanske dni so živi. Še posebno se mi je vtisnil zapis na facebooku enega izmed igralcev ob Marjanovi smrti: »Umril je najboljši Deseti brat.« Nedvomno.

Ni bil le na odru najboljši, skrbel je tudi za vzdušje. Tako ali drugače. Popestril je marsikateri trenutek. Morda z besedo, z gesto.

Tisočglava množica nekega sobotnega večera, z vseh koncev Slovenije. In na sceni junaki Desetega brata. Nepozabno. Z nami je bil tudi Marjan. Najboljši Deseti brat.

Še zadnjič se nam je Marjan pridružil pri Rokovnjačih (2006). Kot Nande, poglavar svojih sotrpinov. Ostal je zvest svoji dobri igri. Konec.

To je Marjanov gledališki opus. Glavna vloga mu je bila pisana na kožo. Ne kar tako. Nič več besed, naj oživi spomin in slika nekega trenutka. Z Marjanom.

Marjan, hvala za vse.

Rafael Krvina

Marjan Treven kot Tonč, Dekle iz Trente 1984/85. (foto: arhiv ŠKD Vrh)

Micki v slovo

Iz lavrovških senožeti odhaja v večnost za časa našega življenja še ena mama več. Katretova mama, Katretova Micka, v rojstnem listu iz leta 1927 zapisana Marija Jereb. Poslovila si se v trenutkih, ko je zvon sobotnega popoldneva naznanjal bližajoči se božji dan in klical k praznovanju materinskega dne, k praznovanju Marijinega šmarna.

Misel, ki se je utnila, ni le posledica obračanja koledarskih dni, misel se je sem preselila iz ust njenih otrok. Slišal sem njihov glas: »Nam otrokom je nudila, kolikor je mogla. Se marsičemu odpovedala, nam, otrokom, v prid. Bila je res prava mama.«

Lepe besede, mogoče najlepše besede, ki jih kdajkoli človek spregovori v življenju. Kako lepo jih je šele slišati.

Ni ti bilo lahko v prvih letih zakona. Z možem Jožetom sta streho nad glavo iskala vsepovsod. Za edino hčerko izmed štirih otrok ni bilo najmanjšega upanja, da bi ostala doma. Čeprav je vojna močno zarezala v tvoj rod, vzela je dva brata, Viktorja in Jožeta, naj bi nasledstvo pri Katretu nosil najmlajši, Andrej. Zato je bilo prvo skupno gnezdo v neki hiši na Selu pri Žireh. Tu se ti je rodil sin. Tukaj nista ostala dolgo. Z vsako preselitvijo si bila bližje domu, kot da bi slutila, da boš nekoč le gospodar na svojem rodnem domu. Naslednja selitev je bila h Koširju v Račevo. Družina se je večala. Za dva več. Rodila si hčerko in sina.

Tretja streha nad glavo je bila streljaj od lastnega doma. Pri Franceljnu v Lavrovcu. Od tu si že sledila nekdanjim stopinjam, pri srcu je bilo lažje, vznemirjenje večje. Andrej se ni poročil, odšel je v svet s trebuhom za kruhom, ti pa si s svojimi najdražjimi, s svojimi otroki in z možem, po skoraj petnajstih letih prišla na lastno grudo, nazaj domov.

Vpela si se v delo, se znova započela, v Poliksu. Pred leti, ko si bila pri Koširju, si morala zapustiti delo v Alpini, ker si imela tri otroke. Mame so morale biti doma, pri otrocih.

Katretova Micka (foto: M. Eniko)

Zasluzek je šel za nov dom, za boljše življenje. Vendar na račun vsakodnevnega odrekovanja. Kako se dandanes počuti človek, ko nas silijo razmere v odpovedovanje? Kako smo čez noč postali nebogljeni in še hujši reveži. Dajmo kdaj prisluhniti našim mamam in starim mamam. Tudi Micka bi znala kaj povedati o tem. Ko ni bilo ničesar za v usta, ko je bil nezabeljen krompir iz dneva v dan. Seveda si tega ne želimo. Vendar danes je marsikatero stvari preveč in marsikaj je preveč samoumevno. A ne zaradi preprostih hribovskih ljudi, ki so garali v trdo noč, ob živini, na ilovnati zemlji, na žernadah, ob klekljanju, se sklanjali na vročem soncu za drobnimi borovničevimi plodovi in vse skupaj za majhen drobiž. Čez noč postaneš star, utrujen, bolan. Preostane le še srečna zadnja ura. Da bi jo vsi doživeli.

In na vse zapisano mi pred obličje stopi podoba Katretove Micke. Če že ne nasmejana, vsaj vedrega obraza. S preprosto besedo, s toplino v očeh, s svojo hvaležno skromnostjo. Znala si se poveseliti, znala pohecati. Na snidenje, za konec še ena skromna beseda od vseh nas. Micka, imeli smo te radi.

Rafael Krvina

Janezu v slovo

Ugaša dan, ugaša leto. Ugašajo življenja. Dan za dnem. Tako se vrstijo drug za drugim sklenjeni krogi na Zemlji. Nekateri krogi so krajši, drugi daljši.

Zemeljski krog Anžonovega Janeza se je sklenil v jutranjih urah torkovega dne. Danes je prišel čas njegovega slovesa, tukaj, na vrhovskem pokopališču, bo njegovo zadnje počivališče.

V življenje si stopil v jeseni 1956, živel na Zemlji dobrih 56 let.

Tako kot si gol prijokal na svet, tako boš gol stopil pred svetega Petra. Z vsakim človeškim bitjem je popolnoma enako. Brez izjem. Na svet ne prinesemo ničesar, s sveta ne odnesemo ničesar. Ta pravica je še na svetu. Včasih se zdi, da le še ta.

Janez, v življenju nisi delal dolgih korakov. Neka notranja sila ti ni pustila, da bi hodil, hodil z normalnimi koraki proti ciljem. V nekem trenutku te je ujel vrtnec, ki si se mu prepustil. Nisi imel moči premagati valov, ki so bili močnejši in močnejši. Tudi zate je svetilo sonce, bleščee in rumeno. A kaj, ko ga je vedno obdajala neka siva koprena in so le v opojnosti sončni žarki prihajali do tebe.

Bil si dobričina in poštenjakar. Predvsem pa si bil načelen. Od svojih misli nisi odstopal.

Anžonov Janez (foto: B. Šorli)

Svet si dojemal na iskren in otroški način. Občutek ne vara, da bi s svojimi lastnostmi in načeli ob drugačni razporeditvi notranjih sil bil lahko povsem drug človek.

Pripravljen si bil pomagati, telesna moč ti je to dovoljevala. Zato si cerahal, prekladal plohe, delal butarice. Bil zaposlen v Alpini, Poliksu ... Nikdar nisi iskal prepirov, še več, mnogokrat si poskušal miriti strasti razvnetih obrazov. In kako si se znal razživeti in poveseliti ob planiški velikanki in planiških junakih. In razjokati. V trenutku, ko ni bilo več dovolj moči, da bi nanesel drv za v peč.

Janez, marsikaj ti na Zemlji ni bilo usojeno. Mnoge stvari, ki jih življenje prinaša samo od sebe, se te niso dotaknile, jih nisi bil deležen. Močna čustva so te usmerjala v svoj svet, v omejen svet. Koprena, ki te je obdajala, te je zategovala, zategovala do torkovega konca.

Nič tujega nisi zapravlil, nič ustvaril, nič zapustil. Živel si življenje od danes do jutri. Kljub vsemu pa se zagotovo ne motim, da si marsikdaj imel v mislih ali na ustih, morda kakšnega čustvenega dne znal spregovoriti tako lepo besedo, kot je beseda Hvala.

Namenjena predvsem bratu, še posebno njegovi ženi in tvojim Anžonovim nečakom. Za razumevanje ob tvojih pripetljajih vsakdana.

In še nekdo je bil deležen tvojih toplih pogledov. Birmanski boter, Stumrškov Andrej, ti je s prirojenim občutkom za sočloveka v dneh samote in bolečine k bolniški postelji prinašal tolažbo in upanje.

Janez, nikoli nisi bil sam. In tudi ne boš, čeprav bo jutri to gomilo pokril sneg in ne bo nobenega znaka, da smo se tukaj poslavljali od človeka. A sneg bo skopnel, gomila bo dobila cvetje in zapis, da tukaj počiva Anžonov Janez.

Rafael Krvina

Žakljeva mama

V aprilskih dneh lanskega leta je umrla Žakljeva mama s Hlevnega vrha. V visoki starosti devetdesetih let. Letos bi minilo šestdeset let, ko se je od Šuštarja iz Smrečja priženila k Žaklju v Hlevni vrh. V svojem življenju je rodila šest otrok.

O njenem vsakodnevem življenju lahko napišemo knjigo,

(foto: R. Kogovšek)

lahko pa par vrstic. Saj nam kmečko življenje lahko predstavlja enolično življenje, lahko pa številna doživetja od zore do mraka. Kjerkoli.

Ob poljski poti, v gozdu, za pogrnjeno mizo, ob svojih najbližjih. Mama Rezka se je, ne dvomim, najbolje počutila prav ob domačem ognjišču s številno družino. Za vse težke preizkušnje pa je iskala pot k srečnejšemu občutku v molitvi.

Odšla je v večnost majhna ženica, okroglega obraza in mehkega glasu, a hkrati žena in mati velikega srca.

Rafael Krvina

»Sončna ura« na vrhu Lavrovca

O lavrovških posebnostih, naravnih danostih in sodobnih pritklinah sem se v preteklosti že izpovedal. Marsikatera resnična zgodba je ugledala luč in tako ne bo ostala le v ustnem izročilu, ki pa z leti blede, blede.

Še imam eno, ki bi mogoče morala biti prva na mizi. Pa nič zato. Samo, da je na vrsti, da dobi svojih zgodovinskih pet minut.

Lavrovška »sončna ura« je šele v zadnjih letih dobila nekaj pozornosti. Marsikateri sprehajalec, planinec, rekreativec si je ogledoval stekleno bučko in v glavi vsaj nekaj minut premišljeval, kakšna naprava je to. Kaj je to za en hudič? Že po hribu navzdol je marsikdo ogled nena- vadne »steklene« bučke pospravil v

pozabo, kdo drug pa je nesel spoznanje v dolino in začel preiskovati po enciklopedijah, danes le še – skoraj samo – na internetu, s čim je imel opravka na planinskem pohodu na 889 metrov visok hrib Lavrovec, na skorajšnjem dotiku tromeje občin Logatec, Vrhnika in Dobrova - Polhov Gradec.

In z vnetim brskanjem prišel do ugotovitve. Našel je precej zapleteno ime – priimka dveh fizikov, Campbella in Stokesa, ki sta živela sto petdeset let nazaj. Naprava se tako imenuje Campbell-Stokesov heliograf. Splošna definicija pravi: trajanje sončnega obsevanja beleži Campbell-Stokesov heliograf, sestavljen je iz steklene kroglice, ki deluje kot zbiralna leča in ob

sončnem vremenu izžiga sled na kartonast trak s časovno oznako, dolžina sledi je sorazmerna s trajanjem sončnega obsevanja.

Pa imamo povsem spodobno razlago »sončne ure« na vrhu Lavrovca. Še posebej sem označil izraz sončna ura. To pa zato, ker v zgoraj navedeni razlagi ni nobene povezave s sončno uro – da bi naprava namreč kazala dejanski čas. Pa kljub vsemu bi lahko ob sončnem vremenu, če bi se znašli na Lavrovcu brez ure, zlahka preverili trenutni čas. Zadnja izžgana točka bi pomenila tudi trenutni čas. Vsaj mislim, da bi moralo biti tako.

To je teoretični del našega sestavka o znameniti sončni krogli na vrhu Lavrovca.

Vzporedno teče zgodba o človeku, ki se vsakodnevno srečuje z njo. Cirilov Ciril skrbi za njeno delovanje, če se že tako izrazim. Povedal mi je še nekaj zgodovinskih drobtinic.

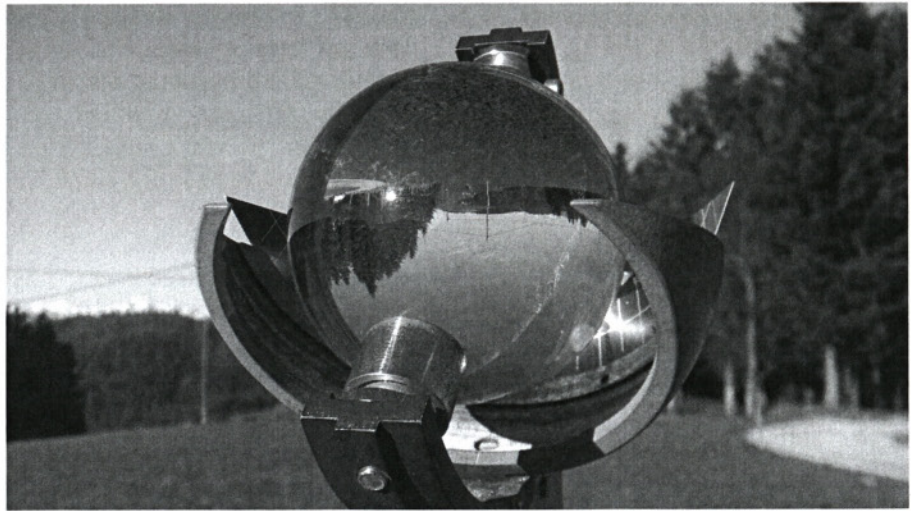
Heliograf, če naj poskusim še razložiti od kod takšno ime. Začetek besede je zagotovo povezan s Heliosom. Helios je bil grški bog sonca v grški mitologiji. Pa imamo spotoma še eno razlago.

Torej heliograf na vrhu Lavrovca stoji že od leta 1961. Prvotno stojišče je bilo nekoliko bolj proti vzhodu kot danes. Desno od Lavrove domačije, če gledamo proti severovzhodu. Ob stezi, ki je nekdaj vodila od Magana proti vrhu Lavrovca. V letu 1994 pa se je lokacija stojišča preselila na sam vrh, na Cirilovo ozemlje. Ob pot, ki vodi od Možinetove kočice mimo Gavgarja na Lavrovec. Če izračunamo, na tem mestu stoji devetnajst let.

Kako je sploh prišla na vrh Lavrovca, je danes težko ugotoviti. Lahko le sklepam. Ciril mi je povedal, da je takšnih naprav v Sloveniji le sedem. Na Uršlji gori, Krvavcu, Jablani, Lavrovcu ... Verjetno so ure razporejene enakomerno po Sloveniji, po pokrajinah. Zagotovo pa je najpomembnejše dejstvo, da mora biti grič, gora oziroma hrib gol, odprt proti jugu, kot bi se izrazil strokovnjak, ne sme imeti zasenčenega obzorja in pokritosti sfere. To zadnje mi ni povsem jasno, kaj naj bi pomenilo, zasenčenost obzorja pa si lahko vsi vsaj približno predstavljamo. Vrh Lavrovca je bil pred petdesetimi leti izbran za postavitve sončne ure in še danes je tako.

V teh letih so se menjavali le skrbniki, če že tako poimenujem tistega, ki ima skrb nad napravo. Kakšno pa je pravzaprav njegovo delo? Nič tako nemogočega, le vestnost potrebujemo. Vsakodnevno menjavanje kartonskih trakov in pošiljanje izžganih in neizžganih trakov na Agencijo za okolje do petega v mesecu, za pretekli mesec.

Od samega začetka je nad napravo bedel Lavrov ata, Franc Žakelj. Ko je šestinosemdesetega

Ciril Kržič že skoraj dvajset let skrbi za menjavanje lističev na sončni uri na vrhu Lavrovca. (foto: R. Krvina)

leta umrl, je štafetno palico prevzel Cirilov ata, Ciril Kržič. Zadnjih devetnajst let pa se vsakodnevno s heliografom srečuje Cirilov Ciril, Ciril Kržič, mlajši.

Povedal mi je še nekaj zanimivosti. Večkrat pridejo na vrh Lavrovca naši televizijski znanci, ki napovedujejo vreme. Pečenko, Gregorčič, Velkavrh, Markovšek, Strajnar. To področje, sončno obsevanje, pa na Arsu vodi Gregorčič. Za vse pravi, da so »fajn«, odprti, predvsem pa preprosti ljudje.

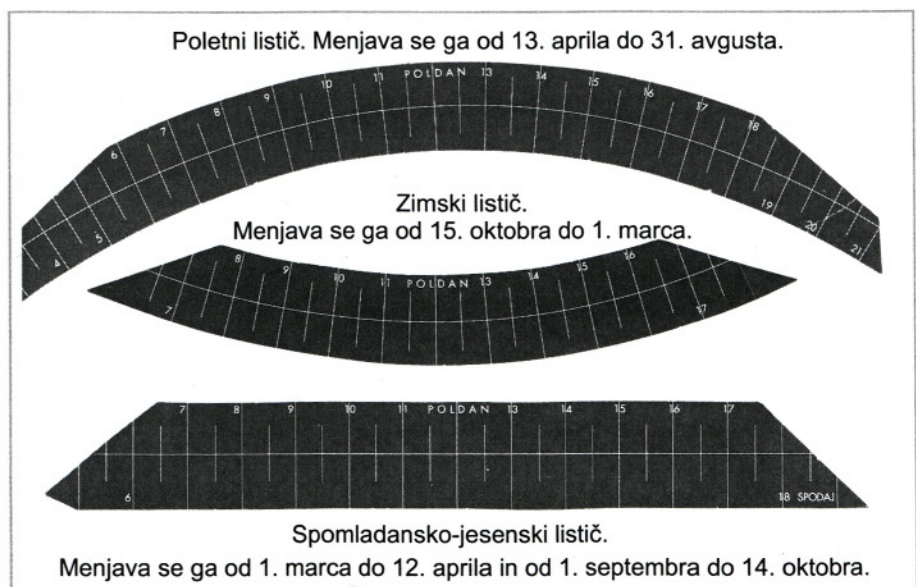
Ciril vsak večer zamenja kartonček. Ti so različni. Treh velikosti, glede na letne čase. So takšne sestave, da jih dež ne poškoduje, le nekoliko bolj valoviti postanejo. Ciril zelo rad počne to. Pravi, da dobi nekaj drobiža na tri mesece.

Se pa spominjam Lavrovega ata, ki je nekoč dejal, da je s honorarjem zaslužil za ves tobak. Danes je precej manj ali pa je tobak dražji.

Še eno zanimivost mi je povedal Ciril. Lanskega januarja, januarja 2012, je bilo od prvega merjenja, od leta 1961, na Lavrovcu največ sonca. Za število ur pa nisva povpraševala na agencijo.

Naj lavrovška sončna ura še naprej riše pot sonca, od jutra do večera. Prvih petdeset let je Lavrovec vedno imel človeka prav na vrhu Lavrovca. Upam, da bo tako tudi naslednjih petdeset. Pa ne le samo zaradi ure, predvsem zaradi domačega občutka, ko na takšnem vrhu domujejo tudi ljudje.

Rafael Krvina

V shrambi

Ob koncu leta se obrnemo nazaj in preštejemo vse tisto, kar je bilo poslano med nas. Od Boga in matere Narave. Štejemo pridelke, ocenimo dobra dela, slaba potlačimo, zelo radi premlevamo vremenske posledice v preteklosti. Na marsikaj od tega nimamo vpliva. Vpliv imamo na dobra dela, na sosedsko pomoč in na izgovorjene besede.

V jeseni pregledujemo po shrambah, v kaščah, v hlevu dobrine, ki smo jih pobrali z njiv. In nasmeh je širok, včasih tudi bolj grenak.

Dvanajsto leto v novem tisočletju si bomo zapomnili po marsičem. Po bolj slabi letini kot ne. Čeprav se zna zgoditi, da je od kmetije do kmetije različno. Marsikdo se zna pohvaliti tudi s prazno shrambo. Kako že pravi stara slaba šala: »Žena, prinesi gostom ta predlansko salamo.« No ja, če poznamo resnico, da še letošnje ni več, je bolj žalostna zgodba. Ampak ljudje smo le ljudje. Vsak drugačen, samosvoj, unikaten.

Glavni vzrok za slabo letino gre največkrat iskati v vremenski situaciji. Če odmislimo nakup slabega semena zaradi trgovskih spretnosti in lumparij ali pa premajhne lastne pozornosti. Kakorkoli že.

Glede na spomladansko pozebo in dolgotrajno sušo je bilo posledično malo sadja, razen zgodnjih sliv, čišpovcev. S češnjami je bila kar sreča. Tako malo borovnic kot lansko leto že dolgo ni bilo. Lahko bi celo rekli, brez posebnega pretiravanja, da niti ene. Podobno je bilo s kostanjem in orehi. Če je bilo že kaj, so pa glodavci pospravili že sredi poletja. Nič od tega.

Tisti, ki se ukvarjajo z živinorejo, so jamrali nad odkosom. Sena je bilo do tretjine manj, še slabša je bila otava. Ponekod je sploh ni bilo. Ta tretje je bilo nekaj bal. Posledično je bilo več klobas, salam in svežega govejega mesa. Kmetje so živino prodajali mesarjem. Cena pa je bila zato kar nizka.

Količina krušnih žit ni bila tako slaba, v regijah, kjer kmetje pridelujejo žita, so ocenili pridelek kot

največji v zadnjih dvajsetih letih. Tudi pri ceni so kmetje z mlinarji dosegli nek kompromis. Slabše jo je odnesla koruza, pridelek je v precejšnji meri vzela suša. Zrnja je bilo malo, silaža pa je bila slaba. Tudi letina krompirja ni bila nič posebnega.

Vinorodna področja so imela zgodnjo trgateg. Količina stiskanega grozdja je bila povprečna. Vsebnost sladkorja pa nadpovprečna. Pridelovalci oljk in oljčnega olja pa so bili bolj kislega obraza. Letina naj ne bi zadostila letne porabe Slovencev. Če pa še vemo, da ni pretirane porabe, potem zlahka ugotovimo, da je bila zelo slaba.

Boljše je bilo po zelenjavnih vrtovih, ki so kar lepo uspevali. Bogat pridelek je imel paradižnik, kumarice so se lepo vlagale, stročjega fižola in drugih solat je bilo precej, a le če smo imeli dovolj ograjeno pred gozdnimi živalmi. Bilo pa je dobro porabiti kakšno kanglo vode več.

Jesenskega dežja je bilo kar precej, zato obilna gobarska letina. Še več pa gobarjev. Zanimivost gobarske sezone pa je bila ta, v primerjavi s kakšno od predhodnih, da gobe niso bile črvice. Malodane vse od kraja, tudi starejše, so bile uporabne. Za vlaganje, za v skrinjo, za sušenje. Gobova juha je bila tako v jesenskih dneh velikokrat na jedilniku.

Čebelarji pa so na svojih občnih zborih društva govorili vedno iste besede: »Za nami je ena najslabših

čebelarskih letin.« Spomladi je pozeba opravila svoje, poleti pa suša. Tako da je bilo za preživetje čebel potrebno celo dodatno krmljenje.

V gozdovih se lubadar ni tako razmnoževal. Suho vreme mu je oteževalo razplod. Vsaj nekaj dobrega. Če že naštevam težave s škodljivci, se moramo tokrat razpisati o mnogoštevilnih miših, ki so lezle vsepovsod. Obolevnost zaradi mišje mrzlice je krepko presejala dosedanja povprečja, predvsem na Štajerskem in Koroškem. Težave so povzročale predvsem na žitnih poljih, še posebno na kmetijah z EKO pridelavo in na poljih s starimi žiti. Posledično naj bi bilo letos več kač in druge podobne golazni. Zamerkajmo.

Bili pa smo priča letu brez osa. Te dvokrilne nadležnosti skoraj ni bilo. V prejšnjem letu (2011) smo se dobesedno otepali rojev, ko tudi piva nisi zmožel spiti v naravi. V lanskem letu pa prava naravna prizanesljivost ali božja pomoč. Prav lušno je bilo sedeti kjerkoli v naravi, pa ni nič frčalo naokrog, no, te je pa miš gledala izpod lista, skale ali veje. Vedno se najde kakšna nadloga.

A sem še kaj pozabil?

Iz uvodnega pisanja bi spomnil še na dobra dela sočloveku, sosedu, tistim, ki potrebujejo pomoč. Takih je čedalje več. Kakšna je letina iz tega poglavja? Nimam podatkov, lahko pa vsak pri sebi naredi statistiko.

Rafael Krvina

V lanski jeseni je bilo »strupenih« gob manj, kot užitnih. (foto: R. Krvina)

O vremenu v letu 2012

Nisem tako vesten zapisovalec vremena, kot je bil včasih Marko, rad pa zapišem kakšno večjo vremensko posebnost, če jo slučajno zasledim. Je pa res, da je rekordov ali vsaj ponavljajočih se rekordov čedalje več. Nekatere sem zapisal, če pa imate doma svoje zapiske, jih dopolnite ali pa moje popravite.

Lavrovec in v višjih legah največ sončnega obsevanja

Januar se je začel sicer z oblačnim vremenom, vendar se je že ob koncu prvega tedna zjasnilo in nato vse do konca meseca jasno vreme. Ciril je na vrhu Lavrovca izmeril največ ur sončnega obsevanja od začetka merjenja.

Polarni mraz je trajal tri tedne

Tretji teden v januarju se je začel z jasnim vremenom. Po dolinah ni megle. Pritisnil je polarni mraz. Zjutraj je bilo pod -10 C. Na Blokah -16 C. 9. februarja se mi je zapisalo – že nekaj časa vztrajajo zelo nizke temperature. Jutranje temperature so krepko pod ničlo, tudi čez dan se gibljejo tam med -7 C in -10 C. Danes je bil najhladnejši dan. V Črnomlju -22 C. V Žireh -14 C. Tudi v Lavrovcu -13 C. Snega je v naših krajih okrog 30 cm. Piha že ves februar. Na Vipavskem so izmerili največjo hitrost okrog 180 km/h.

Polarni mraz je vztrajal slabe tri tedne. Tako nizkih temperatur v tako dolgem obdobju ni bilo že od leta 1956.

24. februarja 2012 v Ljubljani +20,5 C

Od začetka merjenja je bila to do sedaj najvišja izmerjena februarska temperatura. Gre pa še za eno neverjetno situacijo. Pred enim tednom je bilo krepko pod 0 C, marsikje pod -15 C, v teh dneh pa +15 C.

Suša traja že pol leta

Suša traja že šest mesecev. V marcu je bila splošna požarna ogroženost po vsej državi. Količina vode, predvsem pa nivo podtalnice je na kritični meji. Najhuje je bilo na zahodu in severovzhodu države. Na Primorskem, Krasu, Štajerskem in v Prekmurju.

Aprilska pozeba

Velikonočno jutro (8. 4.) je pobelil sneg do 700 m. Velikonočni ponedeljek je bil hladen. Zjutraj tudi do -5 C, v alpskih dolinah do -8 C. Bila je slana in ponekod pozeba. Kakšna bo škoda, se še ni vedelo. Tudi naslednjega dne je bilo zjutraj hladno. Okrog 0 C, ponekod kakšna stopinja nižje.

Štirje poletni vročinski vali in huda suša

Značilnost poletja 2012 so bili štirje vročinski valovi, temperature čez 35 C. 21. avgusta so v Cerkljah ob Krki namerili 39,8 C. Zadnji vročinski val je bil po 20. avgustu. Na Primorskem je vladala velika suša. Že dva meseca ni bilo nobenega dežja. Grozdje že obirajo, koruza je posušena, otave praktično ni. Jesenske zelenjave ne bo. Bili so požari (Sveta gora, Petrinje, Črni kal, pri Postojni ...).

Velike jesenske poplave

Poplave so v začetku novembra, najhuje je bilo 4. in 5. novembra, prizadele številne domove. Najhuje je bilo tokrat ob Dravi. Vse od Dravograda do Ormoža je poplavljal domove, odnašalo kmetijska zemljišča, veliko škode je bilo na infrastrukturi. Slovenske reke so imele rekordne pretoke. Rekordni pretok Drave v srednjem delu je znašal 2900 m³ na sekundo, pri Ptujju pa je Drava dosegla kar 3100 m³/s, kar je absolutni rekord – leta 1965, ko so bile nazadnje stoletne vode, je pretok znašal »le« 2600 kubičnih metrov na sekundo.

Tudi Soča v Kanalu je imela 4. novembra rekordni pretok – 2400 m³ na sekundo.

Zima nam je natrosila veliko snega

Letošnja zima se ponaša z debelo snežno odejo. Snežilo je že v januarju, zelo pogosto pa v februarju. Tako je 24. februarja, ko je v noči s 23. na 24. zapadlo skoraj pol metra snega, bila snežna odeja debela krepko čez meter. V Ratečah 115 cm, v Kočevju 109 cm, v Ljubljani pol metra. Tudi na Vrhovskem se ga je namerilo več kot meter. Tako debele snežne odeje ni bilo že vse od leta 1999.

Če pa pogledamo skupno snežno odejo v meteorološki zimi 2012/13, pa podatki govorijo o naslednjih rekordih. V petdesetih letih je to tretja najhujša zima. Največ snega je padlo v zimi 1968/69, že koj v naslednji 1969/70 je bilo snega le nekoliko manj, letošnja je torej tretja. Četrta pa je bila zima 1985/86.

In skupna debelina snežne odeje. Kočevje 452cm, Rateče 382cm, Novo mesto 335cm in Ljubljana 215cm. Za Vrh nimam podatkov, se pa zagotovo giblje okrog štirih metrov.

Še nekaj. Če se je kdo od starejših vprašal, kje so podatki o rekordni zimi 1952, naj povem, da so gornje izmere narejene v zadnjih 50 letih, torej od leta 1962 naprej.

Športni rezultati v letu 2012

Liga v streljanju 2012/2013

(Poteka do 23. 3. 2013)

Velikonočni turnir 2012

1. Marjan Žust 138 krogov, 2. Sašo Hribernik 132, 3. Marijo Šubic 125, 4. Robert Gabrovšek 115, 5. Gašper Treven 102, 6. Jure Jelovčan 93, 7. Borut Hribernik 88

Smučarska tekma 2012 (nastopajočih 45 tekmovalcev)

1.-5. razred: 1. Vid Treven, 2. David Rekar, 3. Patricija Bradeško, 4. Luka Žust; 5. Jan Krvina 6. Anja Krvina, 7. Manca Oblak

6.-9. razred deklice: 1. Marjana Treven, 2. Nika Hribernik

6.-9. razred dečki: 1. Krištof Treven, 2. Nejc Jesenko

15.-35. let ženske: 1. Tanja Šivec, 2. Sara Jesenko, 3. Mojca Žust, 4. Ana Treven, 5. Anamarija Treven

15.-30. let moški: 1. Tomaž Alič, 2. Tomaž Žust, 3. Borut Hribernik, 4. Grega Čepon, 5. Lenart Treven, 6. Jaka Treven, 7. David Debevec, 8. Matic Krvina, 9. Boris Jesenko, 10. Miha Oblak

nad 35 let ženske: 1. Ivanka Jesenko, 2. Milena Kunc, 3. Jožica Oblak

31.-45. let: 1. Jože Žust, 2. Miha Kunc, 3. Janez Bradeško, 4. Jože Petrovčič, 5. Ivan Jesenko, 6. Dušan Treven, 7. Tomislav Šivec, 8. Simon Eniko

Veterani nad 45 let: 1. Tine Jesenko, 2. Janez Žust, 3. Simon Hribernik, 4. Marjan Eniko, 5. Vinko Oblak, 6. Janez Kogovšek, 7. Vinko Treven

Deskarji: 1. Gregor Kogovšek

Tek Vrhovske Klančine

1.-5. razred: 1. Maja Mivšek, 2. Jan Krvina, 3. Anja Krvina, 4. Aljaž Alič

6.-9. razred dečki: 1. Vid Treven

6.-9. razred deklice: 1. Nika Hribernik, 2. Anja Marolt

15-30 let ženske: 1. Mojca Žust, 2. Tjaša Skvarča, 3. Sara Jesenko, 4. Tjaša Kogovšek

15-30 let moški: 1. Aleš Petrovčič, 2. Miha Alič, 3. Jure Jelovčan

nad 30 let ženske: 1. Tatjana Alič, 2. Štefka Hribernik

Tudi v lanskim in letošnjem zimskem letu je bil vrhovski veleslalom. Letos pri Anžonu v Račevi. (foto: B. Hribernik)

nad 31 - 45 let moški: 1. Rafael Krvina, 2. Bernard Alič, 3. Janez Krvina

Veterani nad 45 let: 1. Simon Hribernik, 2. Ivan Jesenko

Športno popoldne: 1. Vrh Sv. Treh Kraljev, 2. Lavrovec, 3. Smrečje, 4. Hleviše

Turnir v odbojki: 1. LAVROVEC, 2. HLEVNJI VRH, 3. ŠKD VRH

Smučarska tekma 2013

Predšolski otroci: 1. Lucija Eniko, 2. Ema Kranjc, 3. Kristjan Eniko

1.-5. razred: 1. Jan Krvina, 2. Maja Mivšek, 3. Patricija Bradeško, 4. Anja Krvina, 5. Niko Nagode, 6. Luka Žust, 7. David Kranjc, 8. Katja Žust

6.-9. razred dečki: 1. David Rekar

6.-9. razred deklice: 1. Tina Mivšek, 2. Marjana Treven, 3. Nika Hribernik, 4. Anja Marolt

15.-35. let ženske: 1. Sara Jesenko, 2. Tanja Šivec, 3. Ana Treven, 4. Klara Eniko, 5. Katja Hribernik

15.-30. let moški: 1. Tomaž Žust, 2. Rok Jesenko, 3. Andraž Jereb, 4. Lenart Treven, 5. Borut Hribernik, 6. Andraž Žust, 7. Matic Krvina, 8. Marko Treven, 9. Blaž Kunc

nad 35 let ženske: 1. Tončka Mivšek, 2. Ivanka Jesenko, 3. Milena Kunc, 4. Mojca Treven

31.-45. let moški: 1. Primož Jereb, 2. Jože Žust, 3. Tomislav Šivec, 4.

Miha Kunc, 5. Tomaž Marolt, 6. Janez Bradeško, 7. Peter Jelovčan, 8. Sandi Eniko

Veterani nad 45 let: 1. Tine Jesenko, 2. Janez Žust, 3. Jože Petrovčič, 4. Simon Hribernik, 5. Rado Kogovšek

Ostalo:

Košarkarska ekipa je sodelovala v Trim ligi v Žireh in osvojila 3. mesto. Nogometna ekipa je v ligi šentjoških hribov in dolin osvojila 8. mesto.

Barve Športno kulturnega društva Vrh je uspešno zastopal Srečko Krvina na številnih maratonih.

Borut Hribernik

Vinko Oblak proti vrhu Vršiča.

Veselo praznovanje
ob materinskem dnevu
in veliki noči.

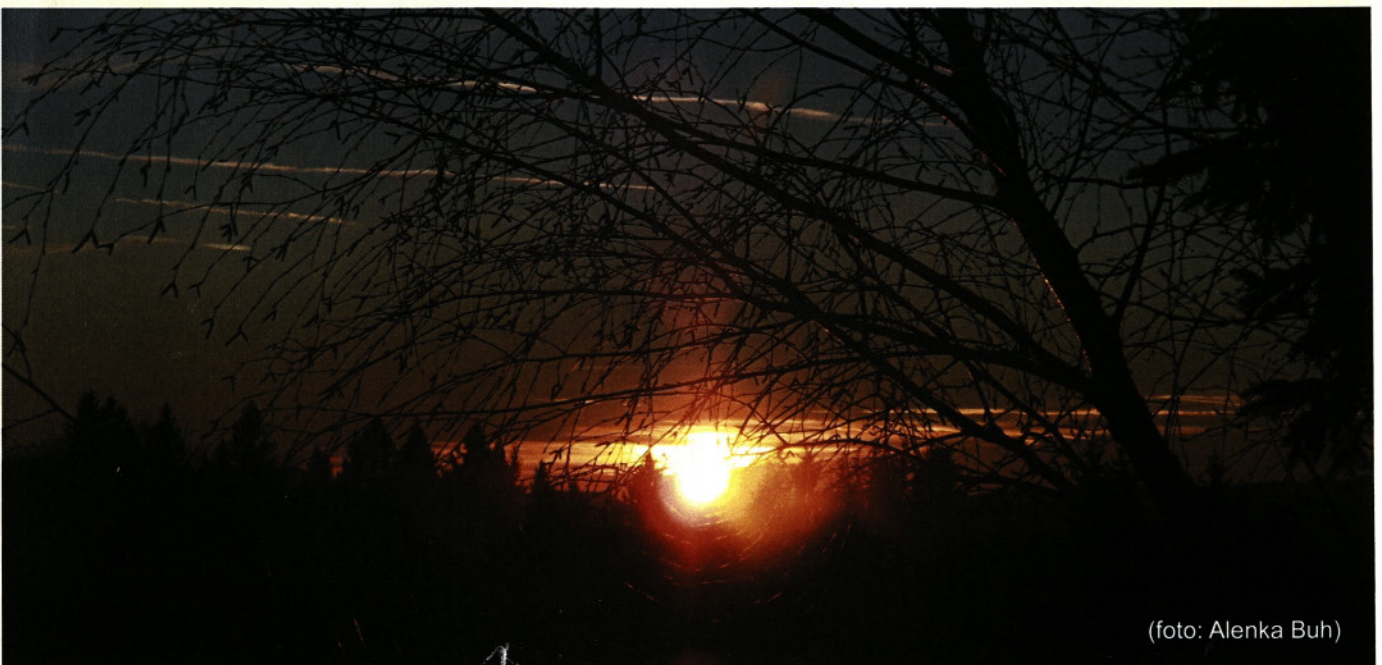
Uredništvo

VERA

Sanjam. O tem večnem sončnem zahodu. In se ne bojim. V tihoti svojih lastnih zaupanj zapenjam srajco vere. Tam noter naj ostane vse skrito. Vse, kar ne podarim ljudem. Naj ostane tiho, skrito, krhko. Ker vem, zakaj živim, vem, zakaj vztrajam. Čeprav sem vedno znova duhovno in barvno slepa. Dneve vse skoraj po vrsti vidim senčne in podrekane in črne in brezvezne. Na robu obupa, na robu, ko zrem v ta vsemogočni zahod, na predpražniku samomora, in ko so na mojih ustnicah očitki vsem, očitki veri, očitki svetu, češ samo jaz trpim in ne zmorem več, te opazim, o Bog. O Bog, dobrota vsega. Ne trenem s trepalnicami. Nepremično gledam to tvojo sončno čudo v modrikastem večeru. Padem na kolena in spoznam – ne morem si vzeti nekaj, kar si mi ti dal. Pa naj bo tako hudo, da se mi zmeša. Do konca. Do samega konca si Ti z menoj. Ti, ki si mi podaril življenje in me dviguješ vanj vedno znova. Zato Ti hvala. Za tvoje vztrajanje in pomoč. Brez spoznanja Tebe bi bila že pol svojih let zasuta z zemljo, razmišljujoča, koliko nevernih bitij tava po moji glavi in te išče.

Iščejo mir. In tvojo ljubezen. Prosim, pokloni se jim tako, kot se meni. Hvala, dragi Oče. Za vse*

Alenka Buh

(foto: Alenka Buh)

